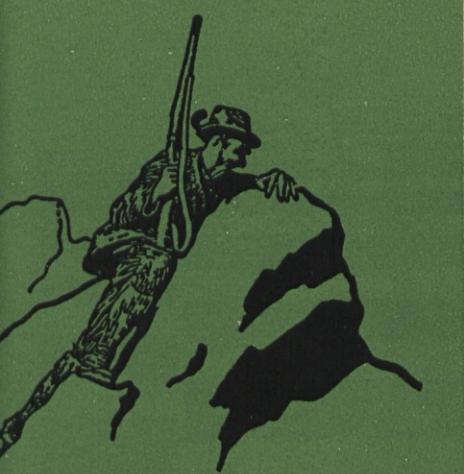

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

MALI OGLASI

Ostrodlake jazbečarje, stare po 5 mesecev, prodam. — Anton Peterka, Cesta na Rošpoh 55, 62351 Kamnica.

Resasto jazbečarko, staro 8 mesecev, odličnih staršev, prodam. — Andrej Tollazzi, Tržaška 32, Logatec.

Kratkodlake istrske goniče, poležene v septembru 1974, odličnih staršev, prodam. — Slavko Puš, 61296 Šentvid pri Stični (št. 57).

Angleške poentre, mladiče, zelo lepe, starši z odličnimi lovskimi zasnovami, ugodno prodam. — Potočnik, Kolo-dvorska 3, 61290 Grosuplje, telefon 771-169.

Nekaj dni po importiranju iz Češkoslovaške **je ušla resasta ptičarka (češki fousek)**, temnorjava, delno belo serasta. Ker je možno, da se je zatekla zelo daleč, prosimo vse lovce, ki bi kaj vedeli o njej, da javijo na: LD Velunja, tajnik Jože Rebernak, 63325 Šoštanj, tovarna usnja ali na Lovsko zvezo Celje, telefon 226-56.

Prodam po ugodni ceni dvocevko brezpetelinko 16-16 češke izdelave in malokalibrsko puško ruske izdelave z nastreljenim daljnogledom. — Jože Anderluh, Šentvid pri Grobelnem, nova hiša.

Prodam mladiče brak-jazbečarje — za oddajo bodo v začetku marca. Starši prvaki v delu in lepoti. — Šurbek, 61000 Ljubljana, Jakšičeva 2, telefon 314-663.

Prodam 4 leta starega nem. kdl. ptičarja z dobro oceno ter nem. kdl. psičko odličnih staršev. — Edmund Macarol, 66210 Sežana, Brkiničeva 6.

Oddam v začetku marca leglo mladičev ptičarjev, poleženih 16. 1. 1975. Leglo je odličnih staršev; mati »Cita Vodranska« z odlično oceno, oče »Car Pobreški z odlično oceno. — Avgust Pasternak, 62366 Muta ob Dravi.

Lovskega čuvaja zaposli LD »Plešivica« — Žužemberk. Pogoji, čuvajski izpit in odslužen vojaški rok. — Pisane ponudbe na: Lovska družina »Plešivica«, 68360 Žužemberk.

Kupim dva mladiča — psički, nem. lov. terierja, stara dva do tri mesece. V pošteev pridejo mladiči odličnega očeta in matere. — Ponudbe s ceno na: Ljuban Umičević, Ul. 25. novembra 50, 78350 Bosanski Novi.

Fazani, jerebice, race mlakarice. Zbiramo naročila za fazanje kebčke, jerebice in race mlakarice z zgodnjim dobavnim rokom iz fazanerije »ZGD Fazan« Beltinci. Naročila sprejemamo do 1. 3. 1975.

Tri kratkodlake ptičarje, po 4 mesece stare, prav dobrih staršev, prodam. — Štefan Žilavec, Topolovci 21, 69261 Cankova, Prekmurje.

Brak-jazbečarje, poležene 1. 9. 1974, prodam. — Janez Balanč, 64201 Zgoranja Besnica št. 79, telefon 40-533.

pred nakupom

zidnih tapet

se posvetujte z nami

združene papirnice
ljubljana

pri nakupu pazite na zaščitni znak

FEBRUAR — SVEČAN

dan	Gibanje sonca:		dolžina dneva
	vzhod	zahod	
1.	7.25	17.06	9.41
16.	7.04	17.29	10.25

Lunine mene:

zadnji krajec 3. ob 7.22
mlaj 11. ob 6.17
prvi krajec 19. ob 8.38
ščip 26. ob 2.14

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVII. letnik

št. 11

februar–svečan 1975

Konec meseca januarja je doslej pomenil tudi konec lova na divje prašiče. V Sloveniji je bilo v lovskem letu 1973–74 uplenjenih 500 prašičev, pomladi 1974 pa je bila številnost v Sloveniji ocenjena na 2600 prašičev. V zadnjih letih so divji prašiči, tudi zaradi izvajanja skupno dogovorjenih gojitvenih ukrepov številnejši, pojavile pa so se tudi občutne škode, zlasti v nekaterih področjih. Na predlog Lovske zveze Celje je upravni odbor LZS na svoji 6. seji 17. januarja 1975 v Kočevju sprejel naslednje spremembe dogovora o lovni dobi: lovna doba na divje prašiče se podaljša do 15. februarja. V področjih kjer so veliki pojavi škod se lahko lovske organizacije dogovorijo, da je **posamični lov mladičev in lanščakov na zalaz ali čakanje dovoljen vse leto**. Vodeče svinje so trajno zaščitene, za starejše prašiče pa tudi v bodoče velja lovna doba od 15. 7. do 15. 2. Do 15. februarja so dovoljeni torej skupni ali skupinski lovi. Upravni odbor je ta začasni ukrep sprejel zaradi skrajno neugodnih vremenskih razmer v tem letu, ki onemogočajo izvršitev načrta odstrela divjih prašičev in s tem lovskim organizacijam omogočil preprečevanje občutnih škod na njivah in poljih preko celega leta.

Vsebina:

Tone Svetina
Dr. Milan Orel
Lojze Cafuta
Vladimir Pleničar
Ludvik Marič
France Avčin
Vladimir Pleničar
Stanko Lapuh
Po lovskem svetu:
Lovski oprtnik:
Jubilanti
Lovska organizacija:

V spomin
Lovska kinologija:
Šaljive

Lovec in pes	322
Lov skozi čas	326
Zavarovanje odgovornosti iz lova	329
Nekdaj na race	331
Lovski krst ni burka	333
Nevidni jeleni	334
Pohabljeni gams	335
Svobodnjak Hribar – XI.	337
Konvencija o varstvu ptic selivk – M. Preželj	340
.	341
.	343
Slovenska lovska razstava Maribor, obračun stroškov – Pavel Pečarič	345
I. bazensko prvenstvo v lovskem streljanju bazena Krim–Barje na strelišču LZS v Tomačevem – Karže	348
.	349
Republiška uporabnostna tekma goničev ob 50-letnici KLG Slovenije – Miloš Kelih	350
.	352

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 75 din. Za druge naročnike je letna naročnina 85 din; za inozemstvo 100 din. Posamezna številka 8 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 10 din, od 15 do 25 besed 13 din, od 25 do 35 besed 17 din, od 35 do 45 besed 20 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! – Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. Naklada 16 700 izvodov. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72 oproščeno prometnega davka.

Lovec in pes

Tone Svetina

(V počastitev petdesetletnice Kluba goničev)

Napredovanje človeške družbe nujno prinaša proces prevrednotenja vrednot. Pojave, za katere smo mislili, da jih popolnoma poznamo, pričnemo presoati z drugačnih, vedno novih izhodišč. Najnovejša spoznanja ekološke znanosti skušajo reševati nekatera bistvena vprašanja obstoja človeštva na Zemlji. Te prinašajo revolucionarne spremembe tudi v pojmovanju vsebine in smisla lovstva, posebno pri vzporejanju odnosov človek – žival – rastlina – ozemlje – okolje.

Geslo: Kultivirajmo lov! je poziv za široko aktivizacijo, ki vodi k spremembam lovske zavesti, katere vsebina je etika lova in vanjo

vkjučujemo tudi odnos do lovskega psa. Biti lovec v sodobnem smislu ne pomeni osredotočiti svoj interes, da bi za šport, zabavo in lastno rekreacijo preganjali lovno divjad z namenom, da jo uplenimo ali da si pridobimo trofejo s prelitjem krvi. Lovec bodočnosti je ljubitelj narave in čuvar vsega živega. To se pravi – lovne in ne-lovne divjadi, skratka vsega, kar biva v določenem okolju, ki v medsebojni odvisnosti pogojuje obstanek življenjskih vrst v naravnem ravnotežju.

Narava ne pozna ne dobrega ne zlega, ne koristnih in ne škodljivih živali kot jih karakterizira človek glede na svoj trenutni interes. Po-

zna obstoj vrst in odnose med njimi, življenjsko verigo in zakone, ki jih je treba spoštovati. Danes lovci menjamo poglede na posamezne živalske vrste in tudi na način gojitve varstva in lova divjadi. Menjamo pa tudi poglede na vlogo lovskega psa.

Odnos lovca do lovskega psa dobiva nove razsežnosti, na katere bi opozoril obenem, ko obnavljamo že utrjene vrednote odnosa lovec in pes. Zakaj? Nekateri lovci se ne zavedajo dovolj, drugim pa sploh še niso prišle v zavest, kaj šele v potrebo! Ljudje smo navajeni o vseh stvareh razmišljati najprej s stališča praktičnih in materialnih koristi in največkrat nazadnje z vidika duhovnih vrednot, ki naj bi kot kultura služile nesmrtnosti človeške misli.

Lovskega psa v prvi vrsti obravnavamo kot pomočnika pri lovu. Služi nam kot sredstvo za pomnožitev učinkovitosti lovca tam, kjer zakrneli človeški čuti popolnoma odpovedo in pričakujemo v pasji pomoči korist pri izvajanju lova. Toda pes je nekaj več kot le lovski pomočnik. To dokazuje dejstvo, da imajo pse vseh vrst tudi ljudje, ki jim niti na misel ne pride, da bi bili lovci. Skratka, ti psi služijo drugačnim človeškim potrebam.

Najprej razmišljajmo že o znani temi »lovec in lovski pes«, o tej nerazdružljivi celoti na lovu, ki prinaša lovcu nenadkriljiv občutek popolne povezanosti s prabistvom lova, podobnega v kameni ali atomski dobi, lova, ki nam zagotovi zadovoljstvo, srečo in lovski uspeh.

Lov ni izrazito človeška zadeva. Ni domena mislečih bitij, s sposobnostjo abstraktne kombinacije kot je to vojna. Lov je prevladujoča oblika vzpostavljanja življenja in ravnesja med živalskimi vrstami, poenostavljeno – med mesojedi in rastlinojedi. V naravi vedno nekdo nekoga lovi. Odnos lovitelj in lovljeni ali lovec in plen, če vzamemo za primerjavo naš pojmovni svet,

Kratkodlaka pičarja

Foto M. Škof

Kratkodlaki istrski gonič

Foto P. Adamič

je v interesu obstoja stalno prisoten. Gre za to, kdo bo požrt, od koga, kdaj in kako. To je surovi zakon obstoja, v katerem imajo več možnosti za obstanek močni kot slabiči, to je selekcija.

Pes je po svoji naravi počlovečena zver, ki ni izgubila svojih lovskih prainstinktov. Danes nadkriljujejo psi po svojih sposobnostih vse zveri in so človeku najbližji. Po mnogih tisočletjih skupnega sodelovanja je pes postal vez med živalstvom in človekom.

Do danes še nismo uspeli razvozlati vseh podrobnosti, koliko je v teku evolucije dobil pes od človeka in koliko je človeku dal. Ta odnos realno obstaja, čeprav bi bilo z zastarelimi merili človeku, ki se ima za krono stvarstva, ta primerjava brezpredmetna.

Nobelov nagrajenec Konrad Lorenz, priznani ekolog, je v svojih razpravah napisal, da je prišel čas, ko se ljudje v interesu svojega obstoja marsikaj lahko naučimo od živali. Ni smelo razviti trditev, da bi se ljudje največ lahko naučili od psov.

Skušal bom odgovoriti zakaj. Najprej si zastavimo vprašanje, kaj je človek in kaj žival? Če je človek psihofizično bitje s kozmično in socialno komponento, s sposobnostjo abstraktnega mišljenja, katerega duševni svet je sestavljen predvsem iz razuma, čustev in nagonov, poenostavljeno rečeno – je evolucija dala naslednji rezultat: Pri modernem človeku atomske dobe zapazimo prevladovanje razuma in usihanje nagonskega sveta, kot tudi čustev.

Živali ne morejo povzročiti uničenja sveta, ker v njih delujejo avtomatizmi naravnih izravnav, ki v ljudeh ne delujejo. Ljudje pa lahko pripeljejo svet do katastrofe in do uničenja.

Pes je žival, v kateri je nakopičena najvišja stopnja nagonske in čustvene energije, kot tudi instinktivne sposobnosti, ki jih človeku današnje dobe primanjkuje. Pozitivni

stično usmerjeni znanstvenik bi dejal: »Človek, ki sega v veselje k osvojitvi planetov, se ne bo ukvarjal z mislijo, zakaj psi in volkovi tulijo v polno luno!« Kljub temu se najdejo ljudje, ki jih to zanima. So ljudje, da bo gola, čustev oropana človeška misel suženjsko podrejena znanosti, pokončala človeštvo.

Pa pustimo vizionarstvo. Mislimo raje praktično. Zakaj je kombinacija človeškega razuma s pasjim instinktom, nagoni in čutili, na lovu tako presenetljivo učinkovita?

Ortega Y Gasset piše o svojih razmišljanjih o lovu:

»Lov se pojavi kot odnos med dvema živalima različnega zoološkega nivoja, kjer se srečata dva sistema zooloških instinktov. Instinkt napada pri lovitelju in instinkt obrambe pri lovljenemu. Slehernemu sredstvu za zasledovanje in ujetje ustreza protisredstvo pobega. Sem spadajo čutila, voh, vid, sluh, hitrost v begu in tako naprej. Najvažnejši dar napadenih je, da se znajo skrivati. Narava je usposobila živali tudi z varovalno barvo. Tako postane osrednji problem lova, kako poiskati za odstrel primerno divjad. Pri tem vemo, da se stare živali, ki imajo več izkušenj, znajo bolj skrivati, ob tem, ko se manj gibljejo in jih je težje odkriti. Človek nima nobenega ustreznega instinkta, ki bi bil kos živalskemu. Če ga je v svojem pračloveškem razdobju imel, ga je z drugimi vred izgubil ali ohranil kvečjemu

še ostanke. Razum, ki je napolnil praznino, ki so jo zapustili gineči instinkti, odpove v trenutku, ko bi odkrili žival, ki nekaj sumi. Tisočletja je človek to skušal reševati tudi z magijo, toda zaman. Nekega dne mu je padla v glavo genialna zamisel, da bi izsledil žival za pomoč in našel je psa s sijajnim slednim instinktom. Resnični napredek lova zaznamujemo šele takrat, ko pes vstopa v lov.«

Vendar pritegnitev psa za pomoč ni potrditev razuma. V bistvu je to priznanje človekove nebogljenosti. Toda, to je mogoče samo, ker je pes že od nekdaj bil izvrsten lovec. Morala so miniti dolga tisočletja prilagajanja, ko so se kombinirale lastnosti človeka in psa, do idealnih izpopolnitev, kakršne vidimo na vzornih brakadah goničev, pri lovu s ptičarji ali pri krvosledcih. Okvir tega razmišljanja presega željo, da bi vsaki posamezni pasmi psov razvili in ovrednotili njihovo pomembnost in uporabnost. Dejstvo je, da tega, kar pes nudi lovcu, ne more nobena žival, čeprav človek za lov uporablja tudi sokole ali druge ptice za ribolov. Skušajmo si samo predstavljati brakado brez šolanih psov goničev, zajci in lisice bi se lahko smejali lovcem iz svojih skrivališč! Najboljši noslovca se ne da niti primerjati z najslabšim nosom lovskega psa, da o sluhu niti ne govorimo! Kaj bi z lisico, ki je ušla v jamo, ali z jazbecem? Če ne bi imeli hrabrega jazbecarja jamarja, ki se v nevar-

nosti za svoje življenje plazi v temo podzemlja, kjer se v viteškem boju, v katerem zmaga ali poraz nista vnaprej predvidena, spopade na smrt in življenje, zadavi plen in ga privleče na plano. Ali pa ga prižene pred puške.

Odveč bi bilo poudarjati, kaj pomeni dober krvosledec. Posebno koristen in nepogrešljiv je za tiste lovce, ki jih lov preveč razburi in njihov strel ne zadane smrtno. Ne le korist, da dobimo izgubljeno divjad, tudi moralna dolžnost lovca je, preprečiti strašne bolečine umirajoči divjadi, ki se navadno zateče umret v neprehodne gozdne predele. Brez dobrih krvosledcev bi bila večina dragocene obstreljene divjadi povsem izgubljene. In še to: Zastrelitev ni samo izguba divjadi. Za pravega lovca pomeni namesto užitka pravi šok nezadovoljstva s samim seboj, ki zlepa ne mine.

Brez šarivcev in ptičarjev pa bi mali lov izgubil polovico ali še več na svoji privlačnosti. Saj pes pri-

našanje ustreljene divjadi, posebno, kadar gre za ustreljeno pernato divjad, ko mora ponjo v vodo, plača velikokrat tudi s težko boleznijo.

Izjemne sledilne sposobnosti psa pa je človek uporabil tudi pri lovu na človeka. S pomočjo policijskih psov lovijo kriminalce, tatove in morilce. Vojska uporablja pse za zvezo, za prvo pomoč in druge potrebe na frontah. Uporabni so tudi kot sledni psi za odkrivanje skrivališč. V zadnjem času pa psi s svojim neprekosljivim vohom odkrivajo tudi mamila. Psi iščejo žrtve pod plazovi, vodijo slepe, čuvajo črede živine. Kjer je človek, je tudi pes in obratno, tam kjer so psi, bomo našli tudi ljudi v pravem pomenu besede.

Neposredne koristnosti psov pa s tem še niso izčrpane. Pridružujejo se jim tiste neposredne koristi, ko pes človeku pomaga živeti in ne samo loviti.

Mi danes malo vemo o človeku. Še tega zagotovo ne, od kod je

prišel, in ne, kam gre. Zato je tudi naše znanje o psih in ostalih živalih nepopolno in skromno.

Prav tako kot imajo ljudje svoj značaj in temperament in se različno odzivajo na spremembe v okolju, tako je tudi s psi. Tudi njega oblikuje dednostni faktor, t. i. genetska zasnova z vplivom okolja, v katerem je rasel. Pes je večkrat podoba ali odsev razmer, v katerih živi njegov gospodar.

Mark Twain je napisal: »Če pozdraviš bolnega psa, te kasneje ne bo ugriznil. To je poglobitveni razloček med živaljo in človekom.« S tem aforizmom ni hotel podcenjevati ljudi, toda, opozoril je na vrline psov, ki bi tudi v medčloveških odnosih lahko služili za vzor. Vsakemu poznavalcu psov je dobro znana neomajna pasja privrženost gospodarju, skoraj slepa ljubezen, pokorščina in zvestoba. To so lastnosti, ki so v potrošniškem svetu redke. Namesto ljubezni nastopa odtujitev, katere posledica je brezbriznost, ki je nižji odnos od sovraštva. Namesto zvestobe se pojavlja potreba prilagajanja po kriterijih koristnosti in izigravanja.

Pes je elementarna in čudovita harmonija delovanja oplemenitega nagona, ki se je v zvezi s človekom razvijal skozi nešteto generacij. Poznana je zgodba o gospodarju in odsluženem, ostarelem psu. Ko je žival onemogla in ni več mogla služiti gospodarjevim koristim, se je odločil, da ga bo utopil v reki. Preden je uspel obesiti psu kamen za vrat, se je čoln prevrnil. Če ga pes ne bi izvelkel na breg, bi gospodar utonil. S sramom v duši je peljal ostarelega prijatelja domov, kjer mu je namenil kot do smrti.

Resnica o usodi psov pa je večkrat še bolj kruta. Imamo gospodarje, ki se naveličajo psov. Posebno so jim odveč, če je treba na daljši dopust. Stanovalci velikih mest često odvržejo svoje pse z istim občutkom kot škaflo smeti z

Na krvnem sledu

mostu v reko. So tudi takšni, ki mislijo, da so bolj humani, če psa zapeljejo z avtomobilom v oddaljeni kraj, kjer ga izpustijo in se odpeljejo. Kako žival trpi, ker je izgubila gospodarja, se jim niti ne sanja. Dolge blodnje brezupnega iskanja, lakota in nazadnje smrt pri konjederu ali od krogle lovca, to je običajna usoda, če se psa ne usmili človek, če se žival zateče k njemu.

Da marsikdo nima pravilnega odnosa do psov, nam priča tudi slovar »psovk«, v katerem se pojem »prekleti pes« uporablja kot sinonim za nevredno hlapčevsko bitje. Res je, da mnogi psi živijo boljše od ljudi v nerazvitem svetu, toda tudi to je res, da drugi živijo »pasje« življenje, priklenjeni na kratki verigi veljajo samo toliko, kolikor se od njih pričakuje koristi. In vendar je pes s človekom v najtesnejši zvezi, in večkrat celo v takšni, ki jo tudi ljudje redko premorejo med seboj.

Pes je pravi barometer gospodarjevega razpoloženja. Kako se veseli snidenja tudi po krajši odsotnosti! Kako žalosten je, kadar mora ostati sam doma. Mnogo je še neznanega v obnašanju psov. Zanimivo je, da so ljudje, ki jih psi enostavno ne marajo. Na splošno pa so ljubeznivi in prijateljski do otrok. In tudi otroci so, ki jih psi ne marajo. So ljudje, ki gredo lahko k vsakemu psu. Tudi k najbolj divjim, in so takšni, ki jih noben pes ne mara.

Imamo ženske, ki imajo rade mačke in ne marajo psov. Zakaj? Ker jih psi ne marajo. Pravilo za lovce je, na daleč se ogibati žensk, ki ne marajo psov, kajti to pomeni lahko nepomirljivi razkol v lovčevem domu.

Psi izražajo vso skalo občutkov od bojazni, strahu, do poguma in odpora z vedenjem in glasom. Kdor svojega psa pozna, točno ve, kaj mu hoče povedati z laježem, ki je krik, ali tuljenjem, ki je lahko jok. Ve, kdaj vzdigne zajca, kdaj goni

lisico in kdaj gre za srno. Pasja govorica ni samo glas, so tudi kretnje. Z repom izraža veselje, kadar ga stisne med nogo, pa tudi strah. Tudi smejati se znajo in pokazati zobe, ki so sovražstvo in grožnja. Človek je iznašel govor ne samo zato, da se izraža, temveč tudi, da z njim prikrije resnične misli in občutke. Pasji lajež pa je nepotvoren. Pes izraža vedno le, kar čuti. Treba ga je le znati razumeti. Občutki, ki jih izraža z načinom oglašanja, so velikanska, še nerazvzdana govorica za večino ljudi. Toda pravi lovec, ki mu ni tuja govorica gozda, ki v oglašanju ptic in živali sklepa, kaj se dogaja, razume tudi svojega psa.

Z učenjem, ki mu pravimo dresura in pravzaprav ni ustrezen pojem za prilagajanje psa potrebam gospodarja, pridobi pes nekaj vedenja, s katerim zadovoljuje povsem človeške želje. Ortega Y. Gasset pravi, da je domača žival stvarnost med pravo živaljo in človekom. To pomeni, da v domači živali deluje nekako kakor razum. Kdor ima rad psa, pozna njegove navade, bo lažje razumel ostali živalski svet in mu bo narava mnogo bližja. V literaturi in filmu so bile upodobljene čudovite zgodbe o psih, iz katerih vidimo, kako pes pomaga človeku živeti.

Bolezen industrijske civilizacije, ki jo je Karl Marx krstil za odtujenost, se na svoji začetni fazi razrašča in dobiva grozljive dimenzije. Do sedaj je veljalo, da človeka tako ali drugače vse življenje vznemirja strah pred smrtjo. Danes zaznamujemo pri ljudeh ne le pri prebivalcih velemest, strah pred življenjem. Nastaja paradoks: Čim več imamo sredstev, da bi živeli lažje in dlje, tem težje se nam zdi živeti. Na našo zavest pritiska gorra kamenja preteklih generacij in strah pred bodočnostjo. Vidimo rane, ki so jih povzročile vojne, rane v dušah, ki si jih zadajamo dan za dnem, pa so nevidne. Bolečina nevidnih ran pa je strašna. Mnogo

ljudi je osamljenih in nesrečnih in ne najde več stika ne z ljudmi ne s samim seboj. Zato blagor tistemu, ki ima psa, ker ne bo nikoli osamljen in nikoli sam.

Psi so kot nagonska bitja imuni za nevrotične bolezni moderne dobe. Psi se veselijo življenja kakršnokoli je že, ne poznajo obupa. Za človeka je sreča včasih morda skrita tudi v nevednosti. Pes prenaša svojo voljo do življenja tudi na človeka in tudi svojo vdanost v smrt. Mimo te ugotovitve ni mogla moderna znanost o človeku. Psihatri so dali mladi ženski, ki je bila obremenjena s kronično željo po samomoru in je trpela od težjih nevroz, mladega psa. Nobena terapija ji dotlej ni pomagala. Pes jo je vrnil v življenje.

Otroci, nepokvarjene duše, z elementarnim odnosom do sveta, imajo zelo radi pse, mnogo raje od mrtvih dragih igrač, čeprav so plod zadnjega krika elektronike. Med psom in človekom nastopa tudi telepatska zveza, sporazumevanje na način, ki se ga znanost šele loteva, da bi ga razjasnila. Kako bi mogli drugače razumeti, da se ukraden ali izgubljen pes vrača skozi daljne pokrajine naravnost k domu svojega gospodarja.

Tudi to je nerazjasnjeno, zakaj psi slutijo, že dan, dva ali več, nesrečo, požar ali katastrofo ter smrt. Psi često slutijo prihajati smrt svojega gospodarja. Sam poznam nekaj primerov, ko so umirali stari lovci in so njihovi psi tulili dokler gospodar ni umrl. Zvestoba do groba, temu izreku lahko zaupamo samo pri psih. Vse človeštvo pa je podvrženo nepredvidnim spremembam.

Bodimo ljudje! Na to nas nenehno spominjajo psi. Schopenhauer ni zaman dejal: »Kako bi sicer pozdravili ljudi brezmejnega sprenevedanja, lažnivosti in podlosti, da ni psov?! Le njihovo iskreno lice lahko vedno gledamo brez nezaupanja...«

Lov skozi čas

Dr. Milan Orel

Zgodno obdobje

Lov z orožjem se začne že s prvo človekovo uporabo kamena in drugih preprostih pripomočkov, oziroma brž ko je bil človek sposoben metati grobo obdelana krepelca. Težko si predstavljamo bogastvo divjadi v gozdovih in stepah v začetku ledene dobe. Najboljšo predstavo o tem živalskem bogastvu nam lahko dajo afriške savane in stepe, ko jih je odkril beli človek. Zemlja, voda in ozračje so bili tedaj zdravi, v naravi je vladalo idealno ravnotežje. Redko naseljeni ljudje so jemali iz narave le tisto, kar so nujno potrebovali. Šele kasneje je prekomerno prisvajanje spremenilo naravo v puščavo.

Nomadi so zelo zgodaj spoznali, da je pašna divjad zelo plašna. Številni lovci so jo s kriki iz zasede naskočili in ni jim bilo težko nagnati živali v določeno smer. Posebno dobro so se obnesli takšni

lovski pogoni v bližini strmih in kamnitih prepadov. Ob vznožju znamenitih pečin Salutrée v južni Franciji so odkrili ostanke kakih 10 000 divjih konj. V mlajši kameni dobi je bil ta način lova še uspešnejši, saj je človek takrat že poznal ogenj, ki mu je bil pri temu načinu lova v veliko pomoč.

Iz te dobe poznamo tudi lovne jame, skopane do dva metra v širino in nekako tri metre v globino. Razporejene so bile v tri zaporedne vrste v obliki loka. Kaže, da so bile take jame edino sredstvo za lovljenje velike in nevarne divjadi, kot sta bila na primer mamut in nosorog. Že v kameni dobi so lovili to divjad, kar nam dokazujejo zogleneli ostanki. Poseben problem je bil način ubijanja živali, ki so jih ujeli v te jame. S kopjem lovci kamene dobe niso mogli prebosti kože debelokožcev, čeprav so svoje primitivne osti kalili v ognju, ali jih drugače utrdi-

li: Rezila iz kremena so rabila le kot strgala za kožo in kot noži za rezanje. Šele mnogo pozneje se je človek naučil pritrjevati ta rezila s trakovi iz lubja na lesene ročaje. Težko si je misliti, da bi primitivni lovec žival, ki je padla v jamo, pustil izstradati, ker gotovo ni hotel utrpeti velike izgube na teži. Najverjetnejša je domneva, da je ubijal na ta način ujete živali z dimom ali ognjem.

V mlajšem paleolitiku so lovili tudi jamske medvede. Ta lov so izvajali tako, da so nanje spuščali težke skale ali pa so zaprli s skalami njihove votline in jih zadušili z dimom.

V ledeni dobi so živele na sedanjem našem prostoru severne živali, ljubiteljice mraza: mamut, kosmati nosorog, muškatno govedo, severni jelen, severna lisica itd. V obdobjih med ledenimi dobami so naselili gozdove in goličave gozdni slon, nosorog, tur, zober, los, damjek, srnjad, divji prašič, antilopa, bober, divji zajec, zajec žvižgač, medved, lev, panter, hijena, volk, ris, lisica, jazbec, divja mačka in še nekatere druge živali. Ko se je tudi na planinah led umaknil, so se pojavili kozorog, gams, snežni jazbec. Pernate divjadi je bilo malo; poleg belke je dokazan še barski snežni jereb.

Pogon se začne

Foto S. Lenardič

Čar lova

Za prvotnega človeka je imelo vsako dogajanje v naravi določeno zvezo z onstranstvom, kjer so zanj obstajali dobri in zli duhovi. Temu magičnemu nazoru se ima takratni človek zahvaliti, da je imel zanj lov poseben čar. »Gospodarja divjih čred« so morali z določenimi obredi in s posebnim vedenjem spraviti v dobro voljo in si pridobiti njegovo naklonjenost. Odras »čara lova« so bile čudovite skulpture, ki so jih našli v visoko ležečih votlinah in prostornih jamah severne Španije in južne Francije. V ran-

ljivi del teh skulptur so metali kopja, misleč, da potem tudi na lovu ne bodo zgrešili živali. Našli so glinaste modele jamskega medveda in to v naravni velikosti; te so pri obredih pokrivali s pravo medvedjo glavo. Na podlagi najdb iz švicarskih jam vemo, da so polagali medvedje lobanje med posebnim ritualom v kamnite kripte kot darove »velikemu duhu«. Kult medveda je ostal živ na nekaterih severnih japonskih otokih do danes. Bušmani še sedaj zjutraj pred lovom narišejo v pesek noja in izstrele vanj svoje puščice ter ga oblijejo s skodelico krvi. Na nekaterih majhnih otokih nad severno obalo Madagaskarja še sedaj ne gredo na lov na morskoro, ne da bi poprej opravili dolčene obrede, ki se jih morajo udeležiti tudi žene lovcev. Medved in morskoro že od nekdaj zavzemata važno mesto v mišljenju in čustvovanju lovskih ljudstev, ker sta videti ti dve živali nekako človeški; njuni podobi sta obdani s posebnimi skrivnostmi.

Tudi nekdanji lovec je torej poznal čar lova, ki pa se je razlikoval od današnjega čara lova. Za takratnega lovca lov ni bil šport, pač pa izvor nujnih dobrin za njegov ob-

Lov – posebna pravica svobodnih

Svobodno keltsko plemstvo je uživalo posebne lovske pravice. Okoli galskih naselbin se je razprostiralo obmejno področje, nekakšen varnostni pas, sestavljen iz pragozda, močvirja in gorovja. To je bila dežela brez gospodarja, kjer je bil lov vsakomur prost. Divjad je bila splošna dobrina. Z rastočo obljudenostjo pa se je obmejno področje vse bolj krčilo. Prišlo je tudi do popolne prepovedi lova za sosede. Kelti so ljubosumno branili lovno območje svojega rodu, kajti lov je bil takrat temelj njihove prehrane. Kazenska določila, zakoni in prepovedi so urejevali lovsko udejstvovanje. Zakonsko zaščito so uživali tudi lovski psi, lovski sokoli in udomačena divjad. Poleg kazni za tatvino v lovišču so zahtevali še povračilo škode. Kolikor večja je bila oblastvena moč, toliko hujše so bile kazni. Če so kršili knežja lovna pravila plemeniti sosedje, je bila določena globa 60 šilingov. To je bila precejšnja vsota, saj je takrat veljal odrasel vol dva šilinga. Oborožen človek v tujem lovskem revirju je že kršil lovsko pravo. Fevdalni zakonik iz XIII. stoletja pravi: »Ako kdo jezdi skozi

gozd, njegove puščice in njegov lok ne smejo biti napeti. Vsi njegovi lovski psi morajo biti oprčeni in vodeni na jermenu.« Če je kdo uničil gnezdo lovskega sokola, so mu za kazen odsekali roko. Kdor je tatinsko lovil z mrežami in zankami, je izgubil – odvisno od področnih lovskih zakonov in pravil – palec, celo roko ali nogo. Za večje prekrške je pretila kazen oslepitve. Nekemu ptičjemu nastavarju so leta 1326 zažgali na golem hrbtu vso njegovo lovno opremo. Bili pa so tudi milejši fevdalni gospodje in so nekateri dovolili lov tudi nižjemu človeku za »nujno potrebo prehrane.« Neka listina iz leta 1460 upošteva celo nosečnost ženske in ji dovoljuje pošiljati na lov svojega hlapca, ki lahko lovi po njeni volji. Zanimiva je tudi burgundska odredba, da je moral tat lovskega psa poljubiti na zadnjo plat pred zbranim ljudstvom. Kdor je ukradel ali odnesel sokola ali kragulja, je bil kaznovan tako, da mu je ta na javnem zboru odtrgal šest unč (187 gramov) mesa iz razgaljenih mod. Prehod čez obdelana polja je bil med lovom prepovedan. Kdor je imel namen kopati lovne jame, nastavljati zanke ali celo streljati, je moral prej o tem obvestiti tamkajšnjo oblast.

Lov z udomačeno divjadjo

Gre za udomačene živali, ki jih je človek vzel iz proste narave in uporabil za lov. Predvsem so mišljeni sokoli, kragulji, skobci in orli. Sokolarstvo je v poznem srednjem veku doživljalo svojo zlato dobo. Tudi udomačeno veliko uharico, ki so jo ponavadi vzeli še mlado iz gnezda, so kasneje uporabljali na »vranji bajti« za streljanje krokarev in drugih ptic. Z manjšimi sovami so ptičarji lovili na limanice ptice pevke.

Kot »lovskega pomočnika« so uporabljali tudi upornega rdečega jelena. Rimski pisec Callumella poroča leta 160 po našem štetju o številnih oborah za divjad v Galiji. Cullumella piše: »Udomačenega rdečega jelena so uporabljali za gonjenje jelenjih tropov z njihovim prirastkom vred v obore.« Udomačeni jelen je moral biti popolnoma v rokah svojega gospodarja. Lovec, skrit za udomačeno živaljo, ki se je počasi približevala, je lahko neopazno zalezel trop na strelno razdaljo. Udomačeni jelen se tudi

ni smel plašiti divjega prašiča, medveda in divjega goveda, katerim divji jelen sicer ne gre blizu, zato so bili dobro izvežbani udomačeni jeleni zelo cenjeni in redko naprodaj. Lov z udomačenim severnim jelenom je pri sibirskih lovcih še danes v rabi. Ti pritrdijo v času rogovje udomačenemu jelenu zanke in ga pustijo v boj z divjim jelenom-rukačem. Rogovje obeh se tako zamota, da divjega jelena potem ni težko ujeti; udomačeni jelen namreč zabode svoje rogovje v tla in s tem zadrži divjega.

Sokolarstvo so poznali v stepah prednje Azije že pred tisoč leti. Tedanja močno gozdnata Evropa ni nudila ugodnih pogojev za ta način lova. Zato pa se je sokolarstvo širilo proti vzhodu, vse tja do Japonske. V svoji zlati dobi je sokolarstvo segalo od vzhodnega roba Evrazije do vznožja Pirenejev v Španiji, kjer je prišlo v stik z arabskim sokolarstvom. Najstarejši dokaz o sokolarstvu sega menda v leto 700 pred našim štetjem, v Evropi pa je prvi dokaz o sokolarjenju slika iz anglosakson-

skega koledarja iz XI. stoletja. Sokolarjenje je očarljivo še danes za modernega človeka. Komaj še zaznaven za oko leti sokol pod visokim nebom in na sokolarjev migljaj s peresom se že kot meteor spusti navzdol na njegovo pest. Žlahtni iskri konji, nemirni psi in kot veter hitri pogumni neugnani sokoli, vse to se pri tem lovu združi v očarljivo celoto. Mnoge kneze in kralje je sokolarjenje tako prevzelo, da so zaradi tega lova nekajkrat celo tvegali prestol.

Evropsko sokolarstvo se je ponasalo s plenitvijo divjadi, ki je sokoli navadno ne napadajo. Tako so lovili čaplje, žerjave in lunje, ki visoko letajo ter so sposobni za boj, poleg tega pa je lov s sokolom nudil krasne prizore. Lahko trdimo, da predstavlja lov na čaplje začetek propada sokolarstva. Potrata, ki so jo počenjali s sokoli, je končno začela preseagati vse mere. Lovci so nosili z biseri in žlahtnim kamenjem okrašene čepice, njih pasovi so bili izvezeni z zlatimi nitmi. Za sokole so morale skrbeti cele trume sokolarjev ter sokolarskih mojstrov. Celo duhovniki so imeli med maševanjem na oltarju sokola. Vsako leto je odplula ladja iz Kopenhagena na Islandijo po dragocene sokole. Še leta 1762 so jih tam nalovili 150. Za pot so porabili (tako piše kronist) 50 volov in 20 ovc. Ena ptica je tako veljala na Danskem vsaj 10 tolarjev, saj je vol veljal 3 tolarje. Do belega sokola-islandca so lahko prišli le kronani vladarji in visoki cerkveni dostojanstveniki. Vitezu je pripadal sokol selec, imenovan »plemeniti sokol«, meščanu kragulj, hlapcu pa postovka. Dresiran uvožen sokol je veljal toliko kot žlahten konj s sedlom in ostalo opremo.

Francoska revolucija ob koncu XVIII. stoletja je zlomila oblast plemstva in naredila konec tudi razcvetu sokolarstva. V Prusiji je sokolarstvo popolnoma prenehalo že v letih 1740–1786 pod Frideri-

Odmor

Foto D. Namestnik

kom Velikim, ki ni ljubil niti sokolarjenja niti lova nasploh. V Nemčiji so se s sokolarstvom potem ukvarjali le še ornitologi in zgodovinarji. Leta 1923 je v Düsseldorfu lovski slikar Walles ustanovil »nemški red sokolarjev«. V novem času ta »kraljevska umetnost« vidoma propada, kajti skoraj v vseh državah so gnezda sokolov v naravi strogo zaščitena.

Lov v današnji dobi

Ni dvoma, da ima lov tudi v dobi »uničevanja narave« svojo upravljeno. Razmnoževanje divjadi potrebuje reguliranje. Ker so volk, ris in medved zelo redki, mora te naravne preganjalce druge divjadi nadomestiti človek s puško. Divjad bi degenerirala, če ne bi bilo sodobnega pravičnega lovca, ki uravnava stalež divjadi. Človek mora uničevati, da ohrani zdrave vrste. Jasno pa je, da so kljub vsem ohranjenim lovskim šegam in navadam »zlati časi« lova v nekdanjem pomenu že mimo nas. Sprašujemo se, če lahko še imenujemo

lov odstrel tisočev fazanov, umetno zrejenih v fazanerijah. Tudi naseljevanje divjadi iz drugih krajev utegne biti pomisleka vredno. Današnji lov z visoko razantnimi puškami in odličnimi daljnogledi nam težko posreduje prave lovske užitke, pa četudi se še tako upiramo tej misli. Nekoč se je lovec soočil z živaljo, danes jo brez nevarnosti prevara in premaga. Nasprotno tistemu, kar se je nekdanje zahtevalo od lovca, današnji lov nikakor ni boj med enako močnimi.

Nekdanji lovec je pričel svojo službo s sedmim letom starosti kot vodnik psov. Vse življenje je služil Diani, boginji lova, in to brez drugih obveznosti. »Če hočeš postati dober lovec, lovi jelena na dolgo in na široko. Bodi neumoren in ne popusti, ko loviš. Speči mački težko priteče zbudena miš v gobec,« omenja stara listina.

Vir:

Ludvik Koch-Isenburg »Am Anfang war die Jagd«, v Die blauen Hefte den Tierarzt, oktober 1970.

Zavarovanje odgovornosti iz lova

Podjetje za vzgojo fazanov je sklenilo pri zavarovalnici zavarovanje odgovornosti, če bi lovci, kadar bi podjetje organiziralo lov, povzročili tretjim osebam škodo. Kot lovci prihajajo pogosto Italijani. Dne 5. 8. 1969 je italijanski lovec, streljajoč na raco, poškodoval tožnika v lice in ta je nastopil z odškodninskim zahtevkom 63 000 din, toda ne proti vzgojnemu podjetju, temveč proti zavarovalnici.

Prvostopno sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo in rabsodilo, da mora zavarovalnica plačati poškodovanemu tožniku navedeni

znesek. Zavarovalnica se je pritožila in navajala, da ona ne more biti tožena (manjka ji pasivna legitimacija), ker niti zakon o zavarovanju, niti zavarovalna pogodba ne določata, da bi lahko poškodovanec nastopil s svojim zahtevkom naravnost proti zavarovalnici. Treba je tožiti organizatorja lova, ki je svoje obveznosti zavaroval. Vrhovno sodišče Hrvatske je v sodbi Gž 1625/74 pritožbi ugodilo in zahtevek proti zavarovalnici stroškovno zavrnilo. Poškodovanec mora znova tožiti in to podjetje, ki redi fazane in je priredilo lov.

Strup za miši – škoda na divjadi

Lovsko društvo (na ozemlju SR Srbije) je zahtevalo, da mu kmetijsko posestvo plača odškodnino, ki mu je nastala, ker so fazani jedli zastrupljena pšenična zrna, ki jih je uprava posestva dala vložiti v zemljo, da bi uničila poljske miši. Prvostopno sodišče je tožbeni zahtevek lovskega društva zavrnilo. Vrhovno sodišče SR Srbije je na pritožbo društva sodbo razveljavilo in naročilo, da je treba pred okrožnim kot prvostopnim sodiščem ugotoviti, ali je kmet. posestvo storilo prav vse, da ne bi povzročilo na divjadi škode.

Potrebno je poklicati izvedenca, ki naj ugotovi, ali so miši izrinile zastrupljena zrna na površino ali so bila zrna preplitvo vložena. Ugotovljeno je namreč že, da je divjad poginila prav zaradi zastrupljenih zrn. Pri tem se posestvo-tožena stranka sklicuje, da je opozorilo sosede, da naj ne puščajo živine na pašo. V lovskem zakonu SR Srbije je pa tudi določeno, da je treba 10 dni pred polaganjem strupa obvestiti lovsko organizacijo o polaganju strupa, da lahko ta podvzame potrebne ukrepe. Tega pa posestvo ni storilo. Zastrupljanje je dovoljeno pod največjo predvidenostjo (sodba Vrh. sodišča Srbije, Gž 573/73 z dne 22. 1. 1973).

Če povzroči škodo nezaščitena divjad in drugi odškodninski predpisi

Republiški predpisi dopolnjujejo zvezni temeljni zakon o lovstvu (Ur. l. SFRJ, št. 16-340/65).

Ta zakon določa v 36. členu:

Organizacije, ki gospodarijo z lovišči, morajo s predpisanimi ukrepi preprečevati škodo, ki jo divjad lahko napravi premoženju ali ljudem na zemljišču, na katerem je lovišče, ali na okoliških zemljiščih

Jerebica jo »popiha«

Foto ing. J. Černač

(znižanje števila divjadi, zavarovanje zadostne hrane v lovišču, postavitve čuvaja in dr.).

Uporabniki zemljišč, na katerih je lovišče, in okoliških zemljišč morajo s predpisanimi ukrepi preprečevati škodo na divjadi. Organizacija, ki gospodari z zemljiščem, in uporabniki zemljišč iz drugega odstavka tega člena, lahko uredijo vprašanje povračila za škodo, ki jo dela divjad, tudi z medsebojnim sporazumom (pavšalna odškodnina, zavarovanje pri zavarovalnici in podobno).

V 37. členu je določeno:

Za škodo, ki jo napravijo zaščitena divjad in določene vrste nezaščitene divjadi, je odgovorna organizacija, ki gospodari z loviščem, na katerem ta divjad stalno živi; pogoj pa je, da je oškodovanec ukrenil vse, kar je bil po zakonu glede na vrsto divjadi in druge okoliščine dolžan ukreniti, da bi bil škodo preprečil.

Šteje se, da divjad stalno živi v lovišču, v katerem je bila škoda prizadejana, če se ne dokaže nasprotno.

Škodo, ki jo napravi divjad, za katero je predpisana trajna ali časna prepoved lova, mora povrniti državni organ, ki je odredil prepoved.

Za škodo, ki jo pri lovu na divjad napravijo lovci in njihovi pomagači, je odgovorna organizacija, ki gospodari z loviščem, ta pa ima pravico zahtevati od lovcev oziroma njihovih pomagačev povračilo.

Menda ni treba velikega komentarja. Lovce utegne zanimati, kakšen je dokaz, da škodljiva nezaščitena divjad ne živi v njihovem revirju. Ta dokaz je precej težak, teoretično je pa možen. Znani so kraji, kjer se zadržujejo divji prašiči oziroma da se drugod ne zadržujejo. Tak dokaz bremeni lovce, ne kmeta.

Da mora organ, ki je odredil za-

časno ali trajno prepoved odstrela določene divjadi, povrniti škodo, ki jo ta napravi v času take administrativne prepovedi, sodba:

V prvostopnem sodnem postopku je bilo ugotovljeno, da je medved povzročil v tožnikovem sadovnjaku škodo in to v času zaščite odstrela. Na določenem okolišču medved v tem času ni užival splošne zaščite, zaradi česar je bil, razen lovopusta, odstrel možen. Ker v tem primeru nastopi odgovornost lovske organizacije, republika ni odškodninsko odgovorna, ker v tem času medved ni bil administrativno zaščiten. Ker torej ni državni organ v tem času ščitil medveda, tudi ne odgovarja za škodo, ki jo medved povzroči (sodba vrhovnega sodišča Hrvaške Gž 3227/68 z dne 26. 2. 1969).

Še močnejša je sodba Vrhovnega sodišča Jugoslavije, Gs 35/69 z dne 11. julija 1969:

V 13. členu temeljnega zakona o lovstvu (glej zgoraj) je določeno:

»Za varstvo zaščitene divjadi se določa lovopust ter začasna ali stalna prepoved lova.

Med lovopustom in med prepovedjo lova določene vrste divjadi ni dovoljeno loviti, preganjati ali vznemirjati, če ni v zakonu drugače določeno.

Če nastane neposredna nevarnost za zdravje ali življenje ljudi ali pa za premoženje organizacij in občanov, je določeno zaščiteno divjad dovoljeno ubiti v skladu s pogoji, ki jih določa zakon. Nezaščiteno divjad je dovoljeno loviti ob

vsakem času in jo spravljati na številčno stanje, ki ni škodljivo.

Lovopust je vnaprej določen stalni ukrep za razmnoževanje divjadi in je torej ekonomskega značaja. Prepoved lova po administrativni poti mora biti konkretna. Določena mora biti vrsta divjadi in čas prepovedi. Ni take administrativne prepovedi, če republiški zakonodajni organ (skupščina) sprejme zakon o lovu, kjer je taka prepoved predvidena.

Pripravil Lojze Cafuta, Sežana

Nekdaj na race

Vladimir Pleničar

Prijetni so zimski večeri za lovca pri topli peči v kotu lovske sobe med trofejami in puškami. V vitrini pod veliko sliko lovskega pejzaža so spomini na življenjske mejnike, prijatelje, tekme, med njimi stara majolika s šopom črnih račjih krivčkov, katerim posvečam te vrstice v prijetno branje in spomin na lovske tovariše.

Na Karlovškem mostu v Ljubljani sva stala z Lojzom Florjančičem in v večernem mraku poslušala pritaženi šum preleta divjih rac čez mesto. Jate divjih rac so sedale na Barje, na Ljubljano in njene pritoke. »Jih slišiš, Lado?« je dejal Flori, kakor smo mu rekli lovci. Doma je bil iz Trnovega, po poklicu pa bolj lovec kot trgovec. »Jutri jih bova pa žgala, še pred sedmo zjutraj počakaj pri čolnarni na Ljubljani, dobro se obleci in naboji šestic bodo pravi. Race so za svečnico trdožive. Sam pa stopim do Žaneta, da bo jutri zarana vse nared.« In res je bilo. Na vodi brodnik s pečico in potrebnim priborom, Kralov Žane v kožuhi s kučmo preko glave tako, da je izpod nje gledalo le dvoje bistrh oči, ki

so videle vse, kar mora videti lovec na race. V brodniku udobna sedeža za dva strelca, za sedežem gašperček, drva, jerbas s posodo in okrepčilo ter Žan z vesloma. Sedem je odbila v trnovski cerkvi, ko je čoln odrinil od brega Ljubljane. Neslišno je drsel po gladini vode. Flori je zakuril pečico in pristavil za juho. Jutranji mrz je čedalje bolj grizel v kosti, da je Flori potegnil iz nahrbtnika steklenico, nama ponudil požirek »kačje slin« in dejal: »Dec, pij, da te ne bo zeblo in boš bolje pomeril.« Juha je počasi zavrela, vesla pa so neslišno poganjala brodnik po mirni vodi. Od grmovja do grmovja smo rezali ovinek za ovinkom ob bregu Ljubljane. Mirno smo sedeli, zaviti v odeje in pripravljeni na strel. Žane nas je potihem opomnil: »Pičča plava po vodi, race ne bodo daleč.« In res, za ovinkom, kjer se lščica steka v Ljubljano, se dvignejo race – pok, pok – in na vodi obleže racak in 2 raci. Žane je pobral plen, odložil na kljun brodnika in naju pohvalil: »Dobro sta merila!« Popili smo skodelico tople juhe, ki nam jo je natočil

Flori »za mirno roko«, nama natočil še kozarček črnine »za dober pogled« in pot po vodi se je nadaljevala.

Malo pred Šalčkovim grabnom je šepnil Žane: »Pazita!« Iz jarka so se speljale race na sredino Ljubljane. Še en ovinek, race so nas zaslišale, zagledale in že so bile v zraku. Štirje poki in štiri race na vodi in še dva strela za pozdrav. Flori je mojster pri menjavi nabojev. Vesel sem bil plena in dobrih strellov, racak in race.

Plen na kljunu brodnika se je večal. Flori me je pohvalil, hkrati pa podučil: »Lado, ne streljaj na vodi, je premalo možnosti za učinkovit zadetek; race je skoraj vsa v vodi, šibre se na vodi odbijajo, le zadetek v glavo ali vrat je smrten. Zapomni si, če race po strelu leži na trebuhu z glavo pokonci, takoj še enkrat streljaj. Race, ki leži na hrbtu ali postrani na perutih pa je mrtva. In še nekaj, da boš uspešen, nikoli ne streljaj na slepo v jato, pomeri vedno na eno, streljaj in lahko, da jih sklatiš več. Na race je treba dobro pomeriti, z mirno roko in bistrim očesom.«

Do mraka smo še streljali, plen je bil zadovoljiv; dobro razpoloženi smo se v čolnarni izkrcali. S Florjančičem sem bil rad na lovu. Bil je vedno dobre volje, poln lovskega humorja, spoštoval je stare lovske običaje. Večkrat je dejal: »Dobri strelci pobirajo plen, slabi strelci pa tulce.« V najlepših moških letih ga je brodnik Karon prepelel čez Stix v večna lovišča Hadesa.

Prijeten lovski tovariš je bil Ludvik Grilc, rekli smo mu Lujo. Brodar in lovec Žane ga je imel zelo v čislju kot dobrega poznavalca Ljubljane in lščice. Spominjam se, bila je mrzla zima, rac pa tisto leto toliko, da so sedele na vodi in po bregovih. Lovili smo na lščici, zbirali pa smo se pri Kožuhu na lžanski cesti. Brodnik in Žan sta nas vedno že čakala, lovci Vončina, Lujo in jaz pa smo prisedli. Dan

Pred lovom na race na Ljubljanskem barju

Foto VI. Pleničar

kot naročen za lov na race. Žane je spretno brodaril in skoraj na vsakem ovinku smo streljali, tako da je vprašal Žane Luja: »Kje si jih pa staknil, dobra sta!«

Poldne je bilo in čoln je lahko drsel po lščici. Sonce je sijalo in kljub mrazu nas je rahlo ogrevalo, da je bilo znosno. Dogovorili smo se in mene so izkrcali ob bregu lščice, pri velikem grmu, ki je bil ves v ivju in se v sončnih žarkih lesketal kakor novoletna jelka. Lujo je pri-pomnil: »Sedi v grm, napravi dve okenci med vejami, da boš lahko streljal, bodi miren in dober pogled!« Potem so odveslali po vodi proti Igu. Uredil sem si, kakor sem menil, da je najbolje, sedel na lovski stolček sredi kristalnega grma tik ob vodi in čakal kakor pravljíčni princ, s pripravljeno puško. Prijetno šumotanje vode, tiha zimska pokrajina, posejana s tisoči biseri, utrinjajočimi se v februarškem soncu, so polnili mojo dušo s čustvi o lepoti zimske narave. Skozi okno v grmu sem opazoval malega ponirka in užival ob njegovi spretnosti na vodi.

Nad mano je završalo kakor letalo, race so obkrožile grm in sedle na vodo tako blizu, da me je

poškropilo iz mrzle lščice. Presečen in kakor ukovan sem otrpnil na lovskem stolčku. Živ žav rac me je zdramil iz uroka in opomnil, čemu da sem tu. Previdno pomerim skozi grmovje pim-pam in kot bi trenil, race v zrak, pet pa jih je obležalo na vodi. Čestital sem si in ostal miren v grmovju. Ko ogledujem rahlo premikajoči se plen na vodi, mi šine v glavo misel – vabljenke! In resnično, ni minilo deset minut, jata rac je ponovno sedla na vodo poleg grmovja. Hitro vstanem, pomerim zaporedno skozi obe odprtini in streljam. Race odlete še z večjim truščem kot so priletele. Brž pogledam po plenu na vodi in za odhajajočimi racami. Bile so že daleč – daleč.

Za ovinkom se je prikazal brodnik, pobirajoč moj plen na vodi, Lujo mi čestita: »Veliko ognja – Lado, saj si skoraj vse pobil.« Vesel obilega plena sem prisedel v čoln in preštel lovino. Šest racakov in osem rac. Krivčke od tistega dne imam povezane v šopek na lep spomin začaranega grma.

Ko sem pozneje imel svoj brodnik na Ljubljani, je bil sleherni lov na race posebno doživetje. Pa tudi kopal sem se v osvežujoči Ljublja-

nici po zaslugi Luja. Bodi mu oproščeno. Tudi njega je sredi najlepših let odpeljal smrtni brodnik ljubeči družini, prijateljem in lovcem.

V večna lovišča je odšel tudi Kralov Žane-Brecelnik, nepozabni spremljevalec lovcev na race in mojster v krmarjenju brodnika. Po njegovi smrti je krmarila brodnik in spremljala lovce njegova nečakinja Mina, odlična učenka pokojnega strica Žaneta.

Tudi »Maka«-Bambič je znal spretno obračati vesla na brodniku. Bil je original, kakršnih danes ne srečaš več po lepi trnovski fari.

Nekoč pride pozno ponoči domov. Žena ga vpraša: »Le kje si toliko časa kolovratil?« »Lovci so me prosili, da sem jih peljal do trnovske cerkve.«

Maka je mislil, da se je dobro izmazal. Proti jutru se žena spomni, da se z brodnikom ne more iz Ljubljane peljati v pritok Gradaščice do cerkve, saj je pri izlivu Gradaščice v Ljubljano zatvornica pri Zalokarjevi hiši. V jezi, da jo je tako grdo potegnil, zbudi Maka in ga pošteno ozmerja.

Maka pa se je na ves glas zasmejal in dobro se mu je zdelo, da je zopet ušpičil eno lovsko na račun

račjih lovcev. Če lovci niso našli zastreljene rase, jih je pikro ošvrknil »bo pa skobec imel dobro malico«.

Z Makom je odšel v večna lovišča dober del lovskega humorja in kronika račjih lovcev na Ljubljani. Ljubljana s svojimi pritoki je del zgodovine Ljubljanskega Barja, del bogatega življenja lovcev – Ljubljančanov, Barjanov, Poldeta Stainerja, Lojza iz Lip, Škrabov iz Črne vasi in ne upam si jih več naštevati, ker še vedno bi jih ostalo na ducate neomenjenih.

Mnogo je odšlo v nepovrat lovcev, sinov zelenega Barja, prič ti stih nepozabnih doživetij lovcev,

ki so imeli na brodniku gašperček, da je zvesto kadil iz cevi, iz loncev pa je dišala juha. Na kljuno brodnika pa so si lovci zadovoljnih obrazov ogledovali plen, pripovedovali resnične dogodivščine, zabeležene z opoprano latinščino, bajali o čudovitih streljih, s katerimi so iz zraka in na vodi naklatili in zgrešili legijone rac. To je bil še poslednji odsev lovske romantike na lščici in Ljubljani. S takratnimi lovci sem preživel tudi sam del mladosti. V njihovi družbi sem se naučil lovskih veščin in zajel v sebe zavest lovske etike, brez katere ni pravega lova in resničnega zadovoljstva.

mora zavedati vseh odgovornosti, ki ga čakajo glede gojitve divjadi, smrtonosnega orožja ki ga nosi, varstva narave, pravilnega izvajanja lova in skrbi za dobro in pošteno sožitje v lovski bratovščini. Udarci s šibo naj je simbolično nadomestilo za udarce s svoječasnim jelenovcem in naj ob tej priložnosti ne kažemo surovosti za udarce, ki smo jih morebiti nekoč sami prejeli. Lep spomin (trofeja) je palica s kakim posvetilom in podpisi soudeležencev. Kaj če bi uvedli bolj ali manj lepo izdelane palice za štirideset-, petdesetleten lovski staž? Ko nas zapustijo fizične moči in vzbujamo lovske spomine, bi taka palica s podpisi ob spominu na dobre lovske tovariše, marsikateremu staremu lovcu poklicala v spomin njegova mlada leta.

Čeprav je dandanes lahko vsakdo imamo lahko svoje lovske običaje in ni treba posnemati vse tuje. Tudi nove lovske običaje lahko uvedemo, saj so tudi časi drugi.

Treba pa je, da lovska družina poišče med svojimi člani take ali takega, ki mu bolj gladko teče beseda, da izvede lovski krst pravilno. Kajti vsekakor je ob tej priložnosti povedati nekaj besed o pomenu krsta in lovski moralni. Če je več krščencev, je lahko samo en govor, ostalo izvedemo individualno.

Čeprav je dandanes lahko vsakdo lovec, to ne sme lovske običaje zabrisati, marveč je treba nanje polagati posebno pozornost.

Danes biti lovec naj bo zavest neke pravice in naj bo tudi dokumentirano s primernim ravnanjem in zavestjo.

Pričujoče besede sem napisal zato, da ne prezremo, da naš novi lovski priročnik že poudarja resnost lovskega krsta, med tem ko sem bil često navzoč pri krstu, ko se je vse sprevrglo v neko neresno komedijo, kar ni v skladu z namenom in pomenom tega slovesnega dejanja.

Ludvik Marič

Lovski krst ni burka

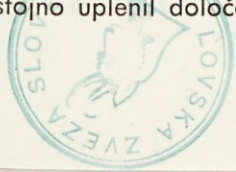
Ludvik Marič

Sedaj je čas družabnih lovov in ob teh prilikah se vršijo lovski krsti. Vendar se jaz ne strinjam z načinom kakor mestoma (vsaj v Prekmurju) izvršujejo ta običaj. Lovski krst ima izvor v časih, ko član lovske bratovščine ni postal kdorkoli. Včasih je bila dolžnost pravega moža, da je bil tudi dober lovec. Kako so tedaj pojmovali lov, smo že večkrat brali pa tudi videli slike. Toda to ni bilo vedno v čast človeku. In četudi so včasih lovili največ zaradi mesa, so tedanji načini, kako se naj z živaljo ravna proti našim nazorom. Res pa je tudi, da tedaj še niso imeli tako učinkovitega orožja, kakor ga imamo danes.

Ko so sprejeli novinca med lovce (kot pravega moža), je pač moral izpolniti pogoji, da je uplenil kako divjad velikega lova. Tako je bilo ali tudi je še med »divjimi« neciviliziranimi ljudstvi, ki se hranijo z mesom divjih živali, da so mladeniča sprejeli med može, ko je samostojno uplenil določeno divjad.

To so bili slovesni obredi, ki so razgibali celo družbo ali pleme.

Zato se ne strinjam s tisto staro lovsko literaturo, ki prikazuje lovski krst preveč šaljivo in ne poudarja resnosti dejanja. To je toliko nevarnejše, ker se ljudje učijo iz knjig in slepo sledijo temu kar je napisano. Če je nekdanji pomenil lovski krst posebno čast, je danes poleg časti krst vezan ne zgolj na obvladovanje lovske veščine temveč tudi potrebnega znanja, ki je vezan z lostvom in ga preizkušamo na lovske izpite. Lovski krst je pravzaprav slovesni zaključek, ki potrjuje, da je novinec vreden, da ga sprejemo v lovsko organizacijo. Če pade na koncu resne slovesnosti kako duhovito šaljivo vprašanje potrjuje le, da smo lovci ljudje dobre volje. Da bi se pri tej slovesnosti našemili kot maškarje (kakor piše stara literatura) ali opiti zganjali bedastoče, da mora npr. krščenec pihati zajca v zadnjico, gotovo ni v skladu s slovesnostjo trenutka. Krščenec lovec se

Nevidni jeleni

Francè Avčín

Stari prijatelj, dolgoletni poklicni lovec in logar Frenk z Golega mi je nekoč razlagal, da žive v divjinah lške skriti jeleni, ki jih lovčevu oko čez puško ne ugleda nikdar, ki pa se kdaj pa kdaj prikažejo neoboroženim kot privid z onega sveta, tam kjer se jih najmanj nadejajo, na primer sredi ceste pred avtomobilom. Žive svoja stara leta in jih končajo zapuščeni, brez košut, sami samcati, bogsigavdi kje in kako. V dokaz mi je pokazal močno odvrženo rogovje, toliko in takšno, da bi na lovski tehtnici nedvomno potegnilo zlato odličje. Zgubljeno je bilo domala na njegovem dvorišču, tik za hišo pod Golcem, našla jih je še njegova čudovita lovska terierka Alka nepozabnega spomina. Še eno takšno rogovje so našle z mrtvim nosilcem vred golske učiteljice na sprehodu skozi gozd tja proti Kureščku: samo še dolge vile brez parožkov! Krasi nam vhod v lovsko hišo v Sivih dolinah.

Za enega takih jelenjih prikazni starejši lovci LD Mokrc vemo. Bivališče ima nekje v globinah lške, tam okrog izvira Šumika pod Krvavo pečjo. Ob vsakem roku se sliši leto za letom globlje grmeči

njegov glas, a vsak poskus približevanja s puško sproti onemogočijo njegove haremske družice. Družno z njimi pride na plan šele v temi in v temo zgine z njimi proti jutru. Lani mi je čakajočemu nad lško prišel za hrbet, enkrat samkrat je zagodrnjal nad menoj in konec je bilo, zginil je kot duh, tako kot ga je bilo prineslo. Ko ga ne bomo več čuli, bomo vedeli: Stari iz Šumika je končal. Končal tako, kot si želimo tudi mi stari lovci: nena doma, nekje v divjini, naslonjen na drevo, s puško čez kolena. Ne pa v strupih civilizacije, v bolniških posteljah dolgega trpljenja za rakom, razkrojenih jeter, ohromeli v počasnem hiranju, ko nas je udarilo božje.

Lanske jeseni mi je Frenk povedal za soseda puščavnika iz Šumika: tam nekje nad vasema Mački in Uzmani, kjer si je bil pred davnimi leti on sam ulovil svojo dobro »košuto« za vse dolgo življenje, tam je neki jelen, ki ga ob roku kdajpa kdaj sicer slišijo, nikdar pa ne vidijo. Pošteno v letih bo že, ta Stari iz Mačkovca, in ne bo dolgo pa ga bo vzela zima, požrli volcje ali medvedje. Nemara kar tisti »Čolnar« iz sosednjega Gradišča,

s šapami tolikimi, da v snegu pušča sledove kot čolne... In letošnje jeseni se je namerilo, da sva se s Starim iz Mačkovca srečala tako nenavadno, ko da je sam prišel po smrt. Takole je bilo in do smrti tega ne pozabim.

Lovili smo v Mačkovcu. Običajen družinski lov s pritiskanjem, z »uspehi«, običajnimi pri tem načinu: podstrelil srnico, dvakrat zgrešil lisico, jelenjad za hrbtom, a kot nalašč za grebenom, temu s šibrami prišel jelen, pa še drugemu, ki ga streljati ne sme, ker ga je bil enega že uplenil v roku itd. Skratka nič.

Za zadnji pogon sem se bil malo zakasnil, pa so me postavili na rep pogona, v vrh Gašparjevega laza s tolažbo: »Tudi tu kdaj kaj skozi pride...«

Sedel sem na trinožnik ob rob gozda, se zadela proti ostremu mrazu v plašč in polhovko, nahrbtnik na tla, nanj nepotrebno risanico, v cevi svojo ABC. Z daljnogledom sem občudoval bele cerkvice, ki so mi od vsepovsod z gričev mežikale od blizu in daleč. Ohranile so nam s kaplani Čeder-maci sicer naš jezik, res je, pogubile pa lep del naše slovenske zemlje onstran Karavank, ker smo vselej ponižni Slovenci stoletja dolgo oculis demissis et manibus iunctis slepo poslušali bogokletno pridigovanje, da je vsaka oblast od Boga. Če so nas bili nemški in laški oblastniki sploh pustili preživeti, potem samo zato, ker je nekdo pač moral zanje garati, jim tlačaniti. Za to in tako korist tujčevi peti pa smo Slovenci odsih dob kot rojeni. In če se ne bi bili v tej iztrebilni vojni uprli, se dvignili, sami treščili z ratarsko pestjo po mizi gospôde, bi v najboljšem primeru vsi skup in vsak zase končavali kje v Sibiriji, oni pa bi si čez naše mrtvo narodovo truplo že stavili stebre nemškemu mostu proti Jadranu. Prav v nobenem primeru pa ne bi bili brez vsenarodne osvobodilne borbe

dobili nazaj naše sončne Primorske; oba Rima, tako laški kot vatikanski, bi že znala poskrbeti za to. In La Provincia di Lubiana bi tudi kar ostala, ko je že tu...! Pa bi nam še pridigali po laško, ker je tako pač preprosteje...! Le nikarte s kakimi slepljivimi domišljijami, vi slepi bratci tam za mejami! Še tako je uspelo le za las. – Tako se tudi na teh skromnih, a prečudovitih slovenskih cerkvicah lepita naš črni znoj, naša srčna kri. Iz ene od njih je pravkar blagoglasno zazvonilo poldne!

Tedaj se je na travniku pod menoj nekaj zganilo. Lisička, glej jo no! Teče kot šivalni strojček! Pobral sem puško, povečavo strelnega daljnogleda brž na največjo 7 krat, naslonil na mojo merilno palico, zasajeno pred koleno. Če se ustavi, poskusim zadeti v glavo, čeprav bo čez 200 metrov, saj sta cev in krogla natančni, da nikoli tega. A ni se ustavila, na svojo in mojo srečo, »preštepala« je ves širni laz do nasprotnega roba. In puška je legla nazaj na nahrbtnik. Kmalu je nekje odjeknil strel, pa še eden. Kar zasmilila se mi je, tako čudovito lepa je bila v svojem bogatem zimskem kožuščku. A to pot ga je še odnesla.

Tako zopet zasanjano zrem čez plan tja proti daljnim belim planinam. Koliko mladih spominov mi pripovedujejo, na strme smučine, na vroče stene, na tihe večere, vršeče viharje, rohneče nevihte! Kje je že vse to, kam je utonilo, bog ti moj?

Tedaj se dvigne za menoj v drevju vreščanje gozdne policije, pisanih šoj. Imenitne so v svoji neugnani živahnosti, v polju daljnogleda se iskrijo, ko prizadevno skačejo od veje do veje. Njih vrišč ponavadi nekaj napoveduje, a tisti hip sem na to kar pozabil, tako lepe so bile v pisanem perju naščeperjenih čopkov. Šle so, jaz pa sem spustil daljnogled ter zopet pogledal čez laz. In toliko, da nisem padel s stola: pod menoj je v

elegantnih skokih po travniku lah-nega drnca plavala čudovita pojava, jelen, lep kot prikazen. S prostim očesom sem videl: rogovje povsem črno, nekake krone, debelina pod njimi enaka kot nad rožami, močna griva, telo krepko a že nekam zgrbljeno, očitno osamljen star gospod brez pazljivih družic. Podzavestno sem našel puško, odprl varovalko, potegnil naprožilo, sto, stodvajset korakov bo. A nisem ga mogel ujeti v daljnogled, nikakor ne. Končno se mi posveti, prevelika povečava, seveda, lisico sem gledal s sedemkratno! Brž zasuk nazaj na najmanjšo! Končno ga ugledam, a tudi že rob gozda pred njim, vsak čas bo v njem! Tako, sedaj sva le skupaj!

Silovit drget presune čudovito žival po vsem telesu, dobro sem videl. Vendar še teče naprej, natančno kot poprej. Že se potopi v gozd. Od tam pa nenavaden lom in ropot, divje udarjanje ob veje. Že vem, svojo kroglo poznam: še teče, a že mrtev, v popolnem živčnem šoku smrtnega bega, vsak čas bo konec. In res, vidim ga zopet, tik ceste, sedaj obstane, vdano se nagne, pade navzdol v dračje, da trešči, noge togo izprožene, rogovje na štoru. Brez giba, končano!

Počasi pospravim svoje stvari, čudno prazen grem na nastrel, za nekaj nedopovedljivega revnejši.

Pohabljeni gams

Vladimir Pleničar

Srečen naj bom, mi pravijo lovski tovariši, ker opazujem in zapisujem dogodke v naravi, kakor čutim v srcu in doživljam na lovu. Sedaj v pokoju imam časa na pretek in se spominjam lepih doživetij po zelenih poteh na polju, ob vodah,

Tam, cela preproga krvi in pljučnega tkiva, vrženega po travi! (Pozneje smo ugotovili, da sta bila prestreljena le oba pljučna vršička.) Nato nekaj korakov nič, zatem pa vse grmovje in drevje visoko obrizgano iz še živega srca, zlasti na izstrelni strani, vse do zadnjega jelenovega ležišča. Do vrha grbičavo, povsem črno rogovje, prav sem bil videl, star lih dvanajsterak, celo za bronasto medaljo bi utegnil biti. Rogovje tako lepo »kot bi ga s šestilom potegnil«, so ugotovili solovci. Stari samotar iz Mačkovca si je poiskal sebe vredno, zanesljivo, lahko smrt. Opravila sva, kot se dvema zrelima spodobi.

Sedaj mi visi na častnem mestu nasproti postelje. Prvi jutranji in zadnji večerni pogled velja njemu, Staremu iz Mačkovca. Včasih mu prižgem zeleno svečo. Povšeči je celo strogim merilom hišnih oblasti, ki sicer v stanovanju ne prenašajo pokopališč na steni. Gorski jelen! Zame vsekakor vse kaj drugega kot tiste sicer daleč večje koščene rogovile njegovih ravninskih sorodnikov – velikanov! Lep par sta si s »starim penzionistom« iz lške, ki mi ga je bil nekoč pred puško priklical Frenkov rog. Lep par in prelep spomin na oba moja jelena – prikazni, vse do dne, ko bo tudi stari lovec moral na trpko pot vseh nas za gojitveni odstrel godnih jelenov.

na gozdnatem hribovju in v sivih goličavah gora.

Tam v prečudovitih bohinjskih gorah sije sonce žarko in mirno kakor nikjer. Stik s naravo bohinjske zemlje, z lovci, lovskimi veterani v kleni domači govorici o lovskih

Zametena planina Krstenica

Foto VI. Pleničar

Na križu poškodovan gams – 97 točk

Foto VI. Pleničar

običajih, nekdanji lovski pravičnost, je nepozabno doživetje.

O prsku je bilo, ko sem z lovцем Rabičem gazil sneg na planino Krstenico po dolini Suhe preko planine Blato. Pot je bila naporna, snega do pasu. Gamsov ni bilo opaziti v visokem snegu in na planini, niti v strminah. Na planini Blato sva si na čevlje navezala krplje. Pot navkreber in hoja s krplji je bila več kot naporna. Rabič me je tolažil, da bom drugi dan na Krstenici izbiral gamse. Pozno v noč sva prigazila do lovske koče. Bil sem docela izčrpan. Skodelica toplega čaja in šilce »kačje sline« sta me poživila. Okrepčan sem dejal Rabiču, kaj vedo lovci v dolinah o naporih lovca na gamsa v zasneženih planinah! Brž sva zlezla pod odejo in trdno zaspala. Prebudilo naju je sončno jutro. Planina Krstenica in strmi Ogradi so bili ožarjeni in pokriti s tisočnimi lesketajočimi se kristali. S krplji na čevljih se je pričel lov po strmih pobočju na planino Krstenico. Dobro razporejena v pravilnem planinskem svetu v snegu, sva se z daljnogledom ogledovala za gamse. Na robu planine pod Ogradom sva v zasneženi konti opazila trop gamsov. Bilo jih je devet, sama kozarija. Po daljšem opazovanju zapazi Rabič črnega kozla na polici v steni Ogradov. Za strel daleč, predaleč in tudi gams je zapiskal, skočil v žleb pod polico in srečno pot proti Jezercem. Prečkala sva planino na vzhodni rob in odprl se nama je pogled proti Vellemu polju. Daleč proti Malemu Stogu zapaziva večji trop gamsov. V bližini tropa pa nekako petletnega gamsa; tako sva ga ocenila in opustila misel na strel. Sonce je močno pripekalo kakor o kresu. Pod nama sta se podila dva kozla, slabo vidljiva v visokem snegu in rušju. Za hip sta se pripodila preko planine in že jih je zakril rob, kjer stojijo planšarske staje. Pričelo se je mračiti in zato sva krenila na utrudljivo dolgo pot do koče.

Drugi dan sva zaradi obilnega snega sklenila, da se vrneva v dolino. Za slovo je Rabič skuhal prave bohinjske žgance, zabeljene z zaseko, ki nikjer tako ne teknejo kakor na planinah. Naslednje jutro je bilo mračno z odjugo in sestop v mokrem snegu je bil težaven. Že v dolini sva z daljnogledom opazila pod Mesnicami pri veliki skali gamsa, ki je nepremično strmel v naju. Ugotovila sva, da je starejši, z dobrimi roglji in slabim čopom na hrbtu. Med zalezovanjem se nama je zdelo sumljivo, da se gams ne premakne kljub najinemu bližanju. Rabič mi šepne: »Tega pa je ljubezen močno zme-

šala, da ne vidi in ne sliši nič.« Izza starega macesna sva videla polovico gamsovega telesa. »Streljajte!« Po strelu gams povesi glavo in ne pade. »Še enkrat streljajte!« Drugi pok, a gams stoji nepremično. Po kratkem premoru se poda Rabič h gamsu in ugotovi, da je gams dobro zadet, mrtev in naslonjen na veliko skalo. Pri iztrebljanju sva ugotovila, da ima staro poškodbo na koncu križa pri zadnjih nogah, najbrž od padca in udarca, kar ga je moralo ovirati v gibanju, pa je v visokem snegu omagal. Bodisi kakorkoli, zadovoljen sem, da sem ga bil rešil muk in gotove propasti.

obesil uzdo na kljuko hlevnih vrat. »Pojdiva!« je rekel.

Ker se Simon ni maral dobrikati niti Hermanu niti Fraji in ker ga je Repar ovađil, da preveč zaupno občuje z gozdarjem Urhom in da je vtihotapil Hribarju v ječo nekaj priboljška, ga je Herman kmalu potem, ko je grof oslepel, spremenil v konjskega hlapca, na njegovo mesto pa postavil Reparja.

»Nocoj je en lep večer...« si je poživigaval Simon, ko je peljal gosta čez dvorišče.

»Ali imate v tem gradu kakšno posebno zanimivost?« je spotoma vprašal tujec.

»Hm,« je odvrnil Simon, »zame je največja zanimivost naš ječar Guzma, ki zna tako lepo prerokovati srečo. Meni jo je že. Ker grem že ravno mimo njegovega brloga v shrambo za plamenice, stopite lahko z menoj in, če vas zanima, ali boste nekoč dobili lepo in bogato ženo, se lahko ustaviva pri njem.«

»Seve, seve!« je pritrdil žlahčič, »saj veš, da mlade ljudi zanimajo take reči.«

Tako sta prišla do vrat, pred katerimi je bila prislonjena sulica.

»Tu biva ječar«, je pojasnil Simon in pritisnil na kljuko.

»Dober večer, Guzma,« je pozdravil starca, ki si je šival oguljen plašč, in pristavil: »Kar dobro se zabavaš, kakor vidim.«

»Preklete!« je zagodel starec, »pri priči bi vrgel to cunjo iz rok, če bi našel koga, ki bi šel z menoj kockat. Sinoči se mi je sanjalo, da sem pri igri dobil. Imam še en novčič, pa ni nobenega vruga, ki bi z menoj vrgel. Jaz pa bi igral in, če bi mogel, zaigram grad!«

»Pa vrziva!« se je ponudil Tilen, »tudi jaz ljubim igro.«

Starcu se je raztegnil obraz v zadovoljen smehljaj, poiskal je kocko in jo postavil na črvido mizo.

In tako sta začela z igro. Starec je dobival. Postal je dobre volje.

Svobodnjak Hribar

Povest iz davnih dni

Stanko Lapuh – ilustriral Jurij Mikuletič

XI.

Grajska vrata so bila na široko odprta.

Po spuščnem mostu se je sprehajala straža.

Grof – ali bolje Herman in Fraja – sta priredila velik lov. Zato so bili od blizu in daleč povabljeni žlahtniki, znanci in prijatelji. Slučajni gostje, kakršnih po gradovih nikoli ni manjkalo, so bili tudi dobrodošli.

Nocoj bo slovesnost, lovska večerja in ples. Ne le v dvorani, tudi na dvorišču bo veselo: pekli bodo koštruna, pili, peli in plesali.

Mimo stražarja so hodili ljudje, kakršnih nisi videl o svetem Mihaelu, ko je bilo treba pripeljati desetino. Tudi ženske so bile vmes; prešerno so se smejale, ko so šle skozi vrata.

Dvorišče je zasijalo. Rožnati soj

ognja je obilil grajske zidine. Oglašila se je lutnja in ženske so zapele v lepi večer.

V poželenju so zagorele stražarju oči. Tudi on hoče biti deležen zabave.

»Lok in tul –« je rekel stražar in se postavil pred tujca.

»– in srebrni sokol,« je prišlec rešil geslo te noči.

Varuh grajskega mostu je stopil stran in ga pozdravil.

Ko je tujec prišel na dvorišče, je krenil proti konjskemu hlevu.

Na klopi pred hlevom je sedel hlapec in snažil uzde.

»Sem vitez, ki išče prigod, sem pevec, ki poje vsepovsod, ime mi je Tilen, gospod,« je veseli mladenič nagovoril hlapca Simona in se lahko priklonil.

»Dober večer, gospod Tilen,« ga je pozdravil nekdanji lovec in rekel: »Kar koj vas povedem v sobo za goste.« Dvignil se je in

»Pa so se mi sanje le uresničile!« je rekel, ko je priigral srebrnik. Zastavil ga je. Spet je dobil. Dva srebrnika...!

Medtem so se odprla vrata. Kuhinjski hlapčič je prinesel večerjo: skledico nezabeljene leče in vrč vode.

»Imaš večkrat takole večerjo?« je vprašal Tilen.

»Kaj takega bi jaz še svojemu psu ne dal, če bi ga imel,« je odvrnil ječar. »To je za Kresnika.«

»Ne razumem,« je rekel Tilen.

»Za enkrat je to moj edini gost,« je zaupno povedal ječar. »Pred dobrim tednom so mi ga pripeljali. Pravijo, da je velik hudodelec, čeprav je še mlad.«

»Čemu so ga zaprli?« je bil Tilen radoveden.

»Sem slišal, da zato, ker je pobijal rise in medvede, ki jih imajo gospodična Fraja tako radi, in da je zadavil Reparja. No, počakajte malo! Takoj se vrnem, samo da odrajam tega nepridiprava z večerjo.«

Ko se je bil vrnil, je predlagal: »Še malo bi vrgla, gospod, če jim je prav. Naročil sem bokal vina in jih povabim na požirek.«

»No, naj bo, ko znaš tako imenitno metati!« je privolil žlahčič. »Če si pa žejen, ti lahko postrežem s svojo čutaro,« je rekel in ponudil.

Starec se je nasmehnil, si poravnal brke in segel po čutari. Naredil je dolg požirek.

Tilen se je medtem razgledoval po borni dolgočasni izbi, katere edini okrasek je bil šop ključev na začrneli steni.

Kmalu nato je hlapčič prinesel naročeno vino in ječar mu je odrinil denar. Nato je popadel poln vrč in si ga nesel k ustom. Hlastno je pil. Potem sta vrgla vnovič. Tokrat je dobil žlahčič. Ječar je iz jeze spet segel po vrču, pa ga je Tilen prehitel. »Tegale raje!« mu je ponudil svojo čutaro.

»Saj je vaše tudi boljše, kakor tale

brozga, ki jo graščak drago prodaja za vino,« je menil stari in izpraznil čutaro.

Sredi naslednje igre je ječarjeva glava kinknila ob rob mize.

Tilna je posilil kašelj.

Zgoraj v dvorani prednikov pa so sedeli lovski gostje pri bogati večerji.

Skozi okna so z dvorišča udarjali glasovi ljudi, pijanih od dobrot te noči. Preprosta muzika in vrisk, vpitje in pesem, vse to je kaj zgovorno pričalo, da so dobre volje.

Tudi v dvorani sta se oglasili godba in pesem. Pod predrtim oklepom, ki je izza zadnje križarske vojske visel na steni, je sedel trubadur in ubiral harfo.

Z junaškim spevom vitezov so se mešali čisti glasovi gospodičen in mojškerc, ki so obdajale gospo Adelajdo. Počivala je v mehkem naslanjaču ob toplem kaminu.

Kje so že tisti časi, ko so njene žalostne oči pile srečo iz pozlačene zibke! Njeno dete, rdečelasa Fraja, pa zdaj sedi, podobna črnemu oblaku ob Hermanovi strani, ob strani moža, ki mu ljudje pravijo grajski vrag.

V dvorani je vrvelo, vrči so zveneli, vino je curnilo od mize.

In kakor mogočen val se je zdaj pa zdaj z dvorišča udarila pesem ljudi, ki so zaradi požirka pijače in nekaj prigrizka pozabili na vso trdoto gradu in vrgli svoje hčere v objem njegovih hlapcev.

Pesem se je razplamtela in citre so pele.

Gospoda je zaplesala in točaji so spet nalili vrče. Z dvorišča pa sta udarjala pesem in vrisk.

Samo Fraja je obsedela. Mrzlo je gledala za pijanim oskrbnikom, z jeznim očesom je odbila bohinjskega fužinarja, ki jo je prosil za ples, zaničljivo se je nasmehnila vitezu z blejskega gradu. Njene misli so begale kakor bega lastovka v pomladnem jutru. Zdaj je v sokolarni božala svojega Islandca, zdaj spet

se je mudila v psarni pri svojih brakih. In potem je poletela na Poljane, na vrhove Mežaklje, kjer bo jutri zapel lovski rog marsikateremu jelenu poslednjo pesem. Videla se je, kako stoji na preži na skali nad prastarimi stečinami, kjer so si njeni predniki že prenekaterikrat zataknilo zeleno vejico za lovski klobuk.

Pojochi glas stražarja je oznanil polnoč.

Fraja se je dvignila, kakor ujeda, ki preži na plen.

Plosknila je z rokami. »Čeprav je za nami polnoč, vam hočem pripraviti veselje, da se bodo še pozni rodovi čudili, kako je nekoč znala zabavati Fraja,« je grajska hči nagovorila goste. »Vsi na spodnji hodnik!« je še ukazala.

Od stolpa sem pa se je približal Herman. »Grofična,« je sporočil, »vrata ječe sem našel na stečaj odprta, o onem zelencu pa ni sledu in ječar spi v svojem brlogu kakor ubit.«

Medtem je pritekel lovec Fric. S strahom v očeh je povedal, da ris leži v kletki zaklan in da mu sulica do ročaja tiči v prsih.

Fraja je zacvilila kakor ranjena zver, se obrnila in planila v palačo.

Medtem ko se je grad zabaval in se veselil, sta hiteli proti Trati dve postavi. Pod klancem je rekel Kresnik svojemu spremljevalcu: »Kar na levo in po stezi navzgor!«

»Prav!« je pritrdil Tilen.

Tako sta krenila na strmo stezo in še po bližnjici sta hitela, kolikor so Kresniku dopuščale moči.

Ko sta dospela v bližino oglarjeve kočice, je Tilen rekel Kresniku: »Tule pod drevesom počakaj, jaz pa stopim naprej pogledat, če je varno. Ne premakni se mi, dokler ti ne dam znamenja! Dvakrat bom zažvižgal na prste.«

Kresnik je sedel, kajti obšla ga je slabost. Ko je ta minila, je poiskal v torbici ostanek pogače in sočno hruško. Simon mu jo je, preden ga je spustil skozi skrivna vrata na prosto, obesil čez pleča. Nocoj pa sta ga rešila Simon in tale vitez. Simonu bo že še povrnili, kako naj se pa oddolži svojemu žametnemu spremljevalcu, pa res ne ve. Mučila ga je radovednost, odkod se je bil vzel žlahčič.

Od oglarjeve kože se je oglasil žvižg dvakrat zapored.

Kresnik se je dvignil in pohitel proti koči. Pred durmi ga je sprejel Volk, v veži pa Meta.

»Pozdravljena, mati!« je rekel fant in se zasmel.

»Le brž v hišo! Stric Urh te čaka. Jaz pa ti prinesem vročega mleka, saj si ves premražen!« je gostolela dobra žena, odprla vrata in ga potisnila v izbo.

Pri peči je sedel gozdar Urh.

Kresnik je brez besede planil k njemu in ga objel.

»Da sem le spet pri vas, stric! Zahvaljeni za vse, kar ste storili zame! Zahvaljeni!« je rekel in sedel k njemu na klop.

»No,« se je nasmehnil gozdar, »sedaj si v obilni meri skusil grajsko gostoljubnost, kajne?«

Iz kamrice se je prismebljala Roža. Mlada dva sta se veselo pozdravila in fant je prijel dekle za roko ter jo povabil, naj prisede.

Potem pa je, kakor da se je spomnil nečesa važnega, Kresnik začuden vprašal: »Kje je Tilen, vitez Tilen, ki me je rešil in spremil do sem. Ko sva dospela čisto blizu do doma, mi je ukazal počakati, sam pa je odšel dalje.

Urh in Roža sta se zasmejala.

»Roža,« je rekel Urh, »no, pa mu pripelji Tilna!«

Dekle je stopilo v kamrico. Vrnila se je z žametno čepico z belkastim jastrebovim peresom, z obleko in

škornji in vse skupaj položila na klop pri mizi.

»Vse to ti tvoj vitez zapušča za spomin,« je rekla in se nasmehnila.

»Kje je Tilen...?« je Kresnik planil proti kamrici. »Kaj ste storili z njim...?« je zakričal nad Rožo, jo trdo prijel za roko in rekel: »Ne norčuj se! Preveč sem prestal v ječi in preveliko zahvalo mu dolgujem!«

Ostro jo je pogledal in tedaj se ni mogel znebiti občutka, da je Roža v nos in usta povsem podobna njegovemu spremljevalcu, kolikor si ga je pri mesečini pač mogel ogledati.

»Za zahvalo, Kresnik, boš imel vse življenje dovolj časa,« se je oglasil Urh in veselo pomežiknil.

»Ti...?« je zaslutil fant.

»Da,« je prikimala Roža.

Kresnik je srčno prižel dekle k sebi in jo poljubil.

Urhove oči so z dopadanjem počivale na mlademu paru. Kakor ustvarjena sta drug za drugega, je ugotavljal, nato pa se je ozrl na peščeno uro.

»Kresnik, sedaj pa hitro odtod, nazaj v planine, v gore,« je odločil stric Urh.

(Konec prihodnjič)

Konvencija o varstvu ptic selivk

Vladi Sovjetske zveze in Japonske sta oktobra 1973 podpisali dogovor, ki naj bi bil začetek sodelovanja med deželama za varstvo ptic. V izjavi, objavljeni ob podpisu, obe strani poudarjata nujnost, da se njuni stiki razširijo tudi na varstvo narave in zaščito okolja. Obe smatrata, da so ptice eden izmed pomembnih elementov naravnega okolja, ki se lahko ob ustrezni kontroli obogatijo. Med pticami selivkami je mnogo takih vrst, ki jim preti, da bodo izginile. Konvenciji je priložen seznam vseh vrst ptic, ki spadajo med selivke; ta seznam bodo od časa do časa sporazumno popravljali in dopolnjevali. Obe strani se obvezujeta, da bosta prepovedali lov na ptice selivke, pobiranje njihovih jajc, prodajo, kupovanje in zamenjavanje ptičjega zaroda. Izjeme vsaka stran odredi z zakonom, in sicer:

1. za znanstvene, vzgojne ali specifične naloge, ki ne nasprotujejo dogovoru;

2. da zavaruje človeško življenje;
3. v loviščih, kjer je organiziran odstrel umetno zrejenih ptic;
4. v lovni sezoni, ki jo določi vsaka posamezna stran, pri upoštevanju vseh mer za zaščito normalne reprodukcije ptic selivk v celotnem ciklusu.

Posebne mere bosta uvedli zlasti za zaščito tistih vrst, ki jim preti, da bodo izginile. Med drugim bosta kontrolirali izvoz in uvoz teh vrst ptic. Nadalje bosta izmenjavali publikacije, podatke, kontrolirali raziskovalne programe, ustanavljali zaščitne revirje in ustanove za kontrolo in varstvo selivk in tudi drugih takih ptic, ki jim preti izginitev; zavarovali in izboljševali bosta stanišča ptic; kontrolirali bosta uvoz živali in rastlin, ki bi mogle škodovati pticam, in predvsem na otoke z značilnim naravnim okoljem ne bosta naseljevali živali in rastlin, ki bi narušile ekološko ravnotežje.

Dogovor praktično zajema vse ptice, ki gnezdiijo v SZ in prezimu-

jejo na Japonskem ali letijo čez Japonsko na Filipine, Indonezijo, na tropske otoke Tihega oceana, v Avstralijo in Novo Zelandijo. Seznam vsebuje 287 vrst ptic, predvsem mnoge vodne ptice – race, gosi, zanimive za športni lov, in labode, ki so povsem zaščiteni v obeh deželah. Vsako leto prezimi na Japonskem okrog 10–12 tisoč labodov, 5–6 tisoč gosi in več kakor milijon rac.

Obe deželi se obvezujeta, da bosta storili vse za bolj urejen lov, ustanovili zaščitne revirje, kjer ptice gnezdiijo, se golijo ali ustavljajo na svojih preletih.

Tudi za ptice drugih vrst, npr. galebe, kljunače, albatrose, bele štoklje itd., so predvidene zaščitne mere.

Iz sovjetske lovske revije
OHOTA, št. 3/74 – M. Preželj

SOVJETSKA KOŽUHOVINA

V Sovjetski zvezi, v Leningradu, priredijo vsako leto spomladi mednarodni sejem kožuhovalne. Spomladi l. 1973 je bilo na 63. leningrajskem sejmu razstavljenih in naprodaj 98 vrst kožuhovalne razne divjadi, skupno 2 333 000 kožuhoval. Prišli so kupci iz 23 dežel, ki so zastopali 251 tujih firm za predelavo kožuhovalne.

Kakšne cene so dosegle posamezne vrste? Eden izmed kožuhoval tako imenovanega barguzinskega sobolja je bil prodan za 155 dolarjev. Ocenili so ga za najlepše in najdražje krzno te vrste 20. stoletja. Kupil ga je zastopnik modne hiše iz Münchna.

Živahno povpraševanje je vladalo za lisičje kožuhe. Tudi na leningrajskem sejmu je bilo čutiti pomanjkanje teh kož v deželah Evrope in Amerike. Najvišjo ceno je dosegla kamčatska rdeča lisica, najlepši eksemplar 155 dolarjev. Polarne lisice iz Jakutska, Jeniseja

in Pečore (vse Sibirija) so bile po 44 dolarjev. Tudi kune – prodali so jih ca. 8000 – so šle dobro v denar.

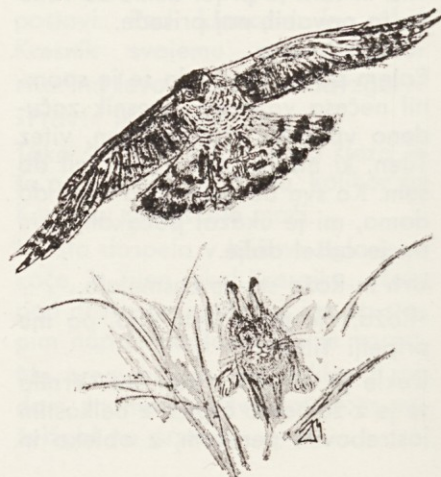
Zastopnik italijanske firme iz Milana je plačal za krzno severnega pepelasto sinjega risa 660 dolarjev. Za te kožuhe je vladalo veliko zanimanje, toda konkurenco so zdržali le trgovci Italije, Nemčije in Švice. Največ medvedjih kož so kupili Angleži; za obnovo kučem angleške kraljeve garde. Cena je bila od 275 do 600 dolarjev.

Iz Ohote – M. P.

POMOR PTIC SE NADALJUJE

O tem zopet poroča zahodnonemška lovska revija Die Pirsch, št. 18–1974. V brk protestom vsega kulturnega sveta so v Italiji z lovno sezono na ptice pevke začeli že s 25. avgustom. V Italiji je okoli 2,4 milij. lovilcev in lovcev na ptice selivke. Profesor Luigi Berri iz Milana ceni, da v Italiji sezonsko polove kakih 150 milijonov ptic, v Franciji 30 do 40 milijonov in na Cipru kakih 7 milijonov. Celo katoliška cerkev da je ravnodušna ob tej moriji. V Italiji imajo 3600 velikih lovilnih naprav, imenovanih roccolo ter 400 000 koncesioniranih lovilcev.

M. Š.

Lovski oprtnik

Dopolnilo k članku Anton Prestor:

»Strelni učinki krogle ABC na poskusnih domačih živalih in divjadi« LOVEC, št. 4/1974, str. 108.

Zaradi popolnosti smo v članku opisani primerjalni poskus h.), naknadno izvedli še s kroglo NOSLER ameriške konstrukcije (glej novi Lovski priročnik str. 434, risba 6, v tem ko risbe ABC začuda ni, ki navadno šteje za najučinkovitejšo, vsaj v balistični literaturi tako. Teh krogel, ki jih uvožene prav tako polni H. P., spočetka namreč še nismo imeli. Poskus smo izvedli samo v naši varianti c), ker le-tá obeta najmočnejši učinek.

200 kilogramski prašič se v strelu strese, nervozno prestopa, se po 8 sekundah sede, vesla še pol minute, nato pa v krčih konča ne da bi dihal. Iz obeh plečet močna krvavitev, skozi nosnice izstopi krvava pena.

Strelni kanal prebije levo lopatico, jo zdrobi, razbije prvo rebro iz vstrelne strani in drugo izstrelne, nato razcefra mišičje pod desno lopatico. Le-tó so drobci krogel in kosti tako grdo zdelali, da je v krogu do 30 cm na široko za prehrano neuporabno, da o kovinskih drobcih v njem ne govorimo.

Stalno poudarjenega masivnega gobastega zadnjega dela krogle NOSLER v tem primeru ni bilo najti, v steni za prašičem tudi ni bilo opaziti kakega udara le-téga. NOSLER se je v močni živali na kosteh očitno do $\frac{2}{3}$ razletela v drobce, medtem, ko je repni del komaj še izstopil. Vrsto drobcev plašča smo našli tudi v elastični koži okrog izstrela ter na tleh za njim. Tam je ležal tudi valjasti repni del, a zastavice so bile odtrgane.

Tako smo za drugi poskus vzeli namerno raje le 75 kg

težko žival. Le-tá je končala v ognju, dihalni in obtočilni refleksni živčni center je bil v tem primeru res paraliziran.

Repni del krogle je izstopil in pristal v steni prečno za živaljo, pri čemer se je enostransko sploščil in močno segrel. Njegove preostale zastavice z glave so komajkaj širše od kalibra, le zavahane in pritisnjene so ob steblo, nikakor pa niso polžasto navzdol zavite.

Izstrelno pleče je bilo zopet tolikanj razbito, da smo ga morali tudi v tem primeru žrtvovati kot posledico popolnega razpada glave krogel NOSLER vse do njene prečne pregrade.

NOSLER je pač vsaj do polovice razletavna krogla in so temu ustrezno poškodbe tkiva z njo brutalnejše, globinsko delovanje pa plitvejšo in živčni šok zato manj izrazit. Te lastnosti bi se za trdno pokazale na res težki divjadi (merjasec, medved, močna jelenjad, los ipd.). Krogla konstrukcije ABC deluje tedaj vsekakor bolj smotrno in hkrati tkivu prizanesljivejšo.

Anton Prestor

Izboljšajmo prehrabene pogoje divjadi!

Obstoj in razvoj populacije neke živalske vrste je v veliki meri odvisen od prehrabnih pogojev. Kljub temu spoznanju pa danes žal več vemo o tem, katere rastlinske vrste divjad na ta ali oni način poškoduje, kakor o tem, katere rastlinske vrste potrebuje za svoj obstoj in razvoj ter v kakšnih množinah.

Pri gospodarjenju z gozdnimi in kmetijskimi površinami se pogosto premalo oziramo na pester prehrabene zahteve divjadi, ki te površine naseljujejo. Zato npr. srnjad, ki je znana po izbirčnosti, z nepravilnim ravnanjem tako rekoč prisilimo, da začne posegati po kultiviranih vrstah. Tako začnejo nastajati škode v večjem obsegu.

Vsem, ki sta jim gozd in lov pri srcu, toplo priporočam, da v svojih okoliših poskrbijo za pestro prehrano s tem, da ne odstranjujejo tistih grmovnih in drevesnih vrst, za katere vemo, da že od davna predstavljajo divjadi pomemben naravni vir prehrane. Skoraj v vsakem goz-

du je dovolj prostora za: jerebiko, divjo jabloano ali lesniko, divjo hruško ali drobnico, lesko, bregovito, dren itd.

S.

Darko in Pegi, dobra prijatelja!

Bilo je sredi poletja 1973, ko je vaščan iz Trimlinov, Ivan, pripeljal v majhnem zabojčku srnjačka, ki mu je kar med potjo dal ime »Pegi«. To ime mu je bilo namreč najbolj primerno, ker je srnjaček bil ves pegast. Ker Ivan ni lovec in ker je že poprej slišal, da lahko člani lovske družine vzamejo srnjaka, je pridobitev srnjačka takoj naznanil lovcu LD Petišovci, Tonetu. Slednji pa je že poznan kot ljubitelj narave in živali, je to vest prenesel na sina Darkota; to pa je bilo dovolj, da je v družini Toneta in Darkota postal novi član »Pegi«.

S pomočjo Ivana sta mu Tone in Darko zgradila primerno ograjeno bivališče, kjer je srnjaček odraščal. No,

Stalna krmilnica

Foto L. Marzel

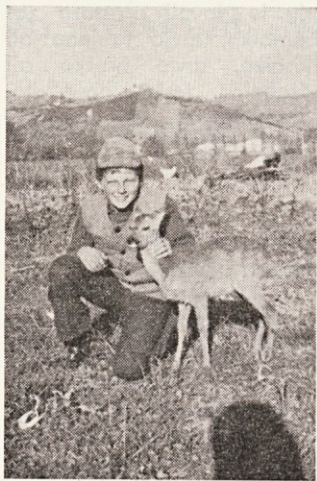

Foto T. Slavinec

vse ravno ni šlo tako gladko, ker srnjaček spočetka ni hotel jesti, bil pa je tudi tako slab, da se je s težavo držal na nogah. To smo odpravili s pomočjo veterinarja in lovca Lacija Ivanca iz LD Lendava. Zdravljenje in vitamini so kmalu pokazali svojo kalorično vrednost. Srnjaček je začel vidno rasti in bil dan za dnem bolj živahen. Sem že starejši lovec, vendar svojim očem nisem mogel verjeti, kako je Darko Pegija navadil, da ga je na klic in na žvižg razumel. Prehodila sta lep del lendavske okolice, tudi domov v stanovanje je prišel Pegi. Lahko bi mu rekli, da je pravi otročiček, saj je zelo rad bil v družbi otrok in

tekal za njimi, seveda otroci pa za njim. Pri hiši, kjer je imel Pegi svoje bivališče, sta bila tudi dva psa, pa se je Pegi navadil tudi na njih in brez strahu so lahko prišli skupaj. Darko je Pegija obiskoval dnevno po dvakrat in vedno mu je kaj svežega nosil za jesti. Tako se je prijateljstvo utrdilo, da se je Pegi vedno, ko je Darko odhajal od njega, milo vokal in mu hotel z gubi telesa pokazati, da se čimprej vrne in mu kaj dobrega prinese. Da je bilo tako prijateljstvo med njima resnično, naj bralc pogleda fotografijo.

Če bi mi lovci in vsi drugi ljubitelji narave znali in hoteli vzgajati našo mladino tako, kot je ta primer, bi po vsej verjetnosti imeli v naših loviščih še več divjadi, manj bi bilo tistih, ki neusmiljeno mrharijo po naših loviščih z vsemi mogočimi rekviziti in tako siromašijo našo prelepo naravo, ki sama brez živega bitja ničesar ne pomeni. Fotografijo, prosim, objavite s člankom, ker smatram, da bodo sinovi in drugi člani družin naših lovcev radi prebrali in se vedli tako kot Darko Slavinec, osmošolec iz Lendave.

Tone Slavinec

Pes čuvaj – morilec

Letos 20. junija sem proti večeru šel na srnjaka v Krampljevsko gmajno, najboljši

predel našega lovišča za srnjad. Po enournem čakalju, ker srnjaka ni bilo, sem se napotil domov. Dobro se je še videlo, zato sem spetoma oprezal, da bi kaj opazil. Naenkrat zaslišim močan preplašen klic srnjega mladika. Prepričan sem bil, da je na delu lisica. Ubral sem jo naravnost čez log v smer, od koder je prihajal glas. Nisem pretekel dvesto metrov, ko zaslišim človeka, ki kriči na psa.

Pritisnil sem še bolj »na plin« in kmalu smo bili skupaj. Pes »čuvaj« je bil torej na delu. Pod seboj je imel mladika in ga davil. Kakih petdeset metrov od prizorišča je stala srna in nemočna opazovala morijo. Takoj na mestu sem hotel obračunati s psom, a sem najbrž zaradi zasoplosti zgrešil. Strel je tik ob psu udaril v zemljo. Lastnik, mlad človek, je tako hitro stekel s psom čez senožeti, da drugi nisem mogel streljati. Nisem poznal ne lastnika ne psa, a domneval sem, da sta iz bližnje vasi Runarsko. Še isti večer sem zvedel, kdo da je bil s psom v gozdu. Z lovskim čuvajem sva odšla na njegov dom. A fanta in psa ni bilo doma, zato sva staršem povedala, kakšen bo nadaljnji postopek.

Drago Mazij,
Nova vas

»Položen merjasec«!

Bogata lovišča v lendavski občini z vsemi vrstami divjadi kakor bogate lendavske gorice po številnih kletih in dobrem »bograču«, se zadnja leta opaža, da lovci v tem kraju dobro gospodarijo. Kot je mnogim slovenskim lovcem znano, da zadnja leta odstrelimo veliko jelenjadi in tudi prašičev ne manjka. V naši petišovski družini imamo vpeljeno dežurno službo po lovskih članih. Tako je tudi naš lovec Štefan Tišler bil večkrat dežurni v lovišču in ves srečen se je vrnil iz dežurne službe iz Murskega gozda, ker je tam našel sveže sledove divjega prašiča. Naslednji dan, to je bilo meseca avgusta 1974, je Štefan že rano zju-

traj bil v lovišču in čakal na prašiča, če bi se le ta pojavil v bližini, kjer je prejšnji dan našel sled. Ni bilo zaman. Okoli 5. ure je že prilomastil proti preži velik merjasec. Kot mi je sam Štefan pripovedoval, da skoraj očem ni verjel, bilo pa je res. Ker je pač merjasec mislil, da je sam gospodar okolice, se nič kaj preveč ni bal in Štefan je imel dovolj časa, da je dobro pomiril, prašičje pleče pa spravil v križec daljnogleda njegove risanice. Ko je kazalec skrilil je jutranjo tišino zbudil rezek pok in merjasec se je v strašnem loku zagnal v zrak, se zgrudil in obležal pri preži št. 6. Tokrat ni veljala pripoved iz pesmi »iščem in iščem, toda ne najdem«, tokrat je bilo, »kdor išče ta najde«.

Če bi za Štefana opisal še vse letošnje uspehe, bi mu verjetno marsikateri lovec zavidal, saj ima poleg tega prašiča tudi že lepega jelenja, srnjaka in več srn na svoji vesti.

Moram pa poudariti, da je Štefan res z dušo in srcem lovec. Ko gre na lov, se zanima le za divjad in to tudi najde. Marsikateri pa menijo, ko doma povemo, da gremo na lov, da nam je to le izgovor, ker itak na to niti ne mislimo. To zadnje ne velja za vse, pač pa za nekatere, ki se bodo z menoj strinjali. Če pa bodo članek brale tudi boljše polovice, pa naj mislijo, da so njihovi možje-lovci poštene.

Tone Slavinec

Divje race na Mokronoškem bajerju

Mokronoška lovska družina je nabavila 20 mladih divjih rac. Spustili so jih v tako imenovani »bajer«, to je skoraj v središču oz. prav blizu središče Mokronoga majhno jezerce kakih 40 m dolgo in malo manj široko in dovolj globoko, okrog in okrog obraščeno s trstičjem in vrbovim grmovjem tako, da se ga oddaleč niti ne opazi. Tu je kot nalašč za gojitev rac, ki so kar zelo domače. Če so lačne, poznajo človeka, ki

Štefan Tišler z uplenjenim merjascem

Foto T. Slavinec

Divje race v Mokronoškem bajerju

Foto L. Pavlin

jim nosi hrano. Kadar pa imajo hrane dovolj, nočejo iz vode. Od hiše je bajer oddaljen kakih 60–70 metrov. Ko jih Pepi pokliče, se mu takoj odzovejo z vakanjem. Kadar so lačne, pridejo do hiše, kjer jim natrosijo zrnja, drugače imajo oz. jim dajejo hrano, sedaj pšenico, v korito poleg bajerja. Ko sem bil tam, sem napravil nekaj posnetkov, pa enega pošiljam uredništvu.

Leopold Pavlin

Jubilanti

Miha Leben je 18. 9. 1974 dočakal 80 let. Lovec je postal leta 1927, ko je skupina domačih lovcev vzela v zakup selško lovišče in že takrat postal tajnik te lovske družbe. Med vojno je sodeloval v NOB. Leta 1945 je bil med ustanovnimi člani sedanje LD Selca in ponovno je prevzel tajniške in blagajniške posle. To delo je po vojni opravljal še polnih 21 let. S svojo lovske etiko in požrtvovalnim delom je vzgajal mlade lovce in veliko pripomogel k napredku LD Selca nad Škofjo Loko. Dragi Miha, hvaležni smo ti

za tvoje delo in ti iz srca čestitamo za tvoj visoki življenjski jubilej, z željo, da bi bil še mnogo let zdrav in veder med nami.

Člani LD Selca
nad Škofjo Loko

IZ LD Križevci pri Ljutomeru

Franc Markovič je 4. 12. 1974 praznoval prav tako svojo 70-letnico, hkrati pa tudi 50-letnico lovskega udejstvovanja.

Več let je bil član upravnega odbora LD in pomočnik lovovodje. Kot pravi lovec se je vedno zavedal svoje dolžnosti in je v zimskem času pridno zalagal krmišča. Kljub starosti in prestani težki operaciji se še redno udeležuje skupnih

lovov in zadnjih pogonov. Za požrtvovalno delo v lovski organizaciji je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Anton Ferenc je 21. 5. 1974 praznoval svoj 70. rojstni dan. Leta 1946 je bil soustanovitelj LD Križevci. Ves čas od ustanovitve LD je aktiven član upravnega odbora. Več let je vestno opravljal funkcijo gospodarja. Mnogo zaslug ima tudi pri gradnji lovskega doma. Glavna njegova skrb pa je vedno bila zimsko krmljenje divjadi. Za svoje delo v lovski organizaciji je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Obema jubilentoma iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo let zdravja in lovskega užitka.

Člani LD Križevci
pri Ljutomeru

Popravek

V članku »Na medvede s fotoaparatom« št. 10 – 1975, str. 303, je v okvirčku spodaj napaka. Namesto $\frac{1}{25}$ sek. je pravilno $\frac{1}{125}$ sek.

Janez Golja

Janez Zupančič

Janko Pintar

Ivan Pavlinc

Jože Potočin

Janez Golja, več kot pol stoletja aktivni član lovske organizacije, je 2. 12. 1974 praznoval svojo 75-letnico. Svojo mladost je preživel v v lepem okolju soriških gozdov in travnikov. Vzljubil je naravo in divjad, ki je bila

pri njegovi rojstni hiši dnevni gost. Več let je bil vzoren in marljiv lovski čuvaj, še vedno pa je član LD, ki mu je tudi zaupala večletno predsedniško mesto. Na zadnjem občnem zboru so ga izvolili za dosmrtnega častnega predsednika. Za svoje vzorno in marljivo delo v lovskih vrstah je bil odlikovan z znakom za zasluge.

Zglednemu lovskemu tovarišu iskreno čestitamo z željo, da bi preživel še mnogo zdravih let. Glas lovskega roga in zvoneči glasovi goničev naj mu bodo v pozdrav!

Člani LD Sorica

Janko Pintar, tajnik LD Sorica, je 28. 8. 1974 dočakal 70 let.

Že v zgodnji mladosti se je posvetil lovstvu in naravi. V

njegovi gostilni »Pri pošti«, ki jo je vodil vrsto let, so se radi ustavljali tudi lovci.

Med vojno ga je doletela internacija v taborišču v Italiji.

Po vrnitvi v Sorico se je takoj zopet vključil v lovske vrste in bil med ustanovitelji LD. Člani so mu kot dobremu organizatorju zaupali predsedniško mesto, sedaj pa je že vrsto let tajnik. Za vzorno delo je bil večkrat pohvaljen in tudi odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Dovolj zaslug ima tudi kot krajevni turistični delavec; Sorica je danes poznana tudi izven meja naše domovine.

Za njegov jubilej mu priskrbo čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Člani LD Sorica

Jože Potočin iz Suhadola pri Zidanem mostu, član LD Dol pri Hrastniku, je 4. 10. 1974 praznoval svoj 80. rojstni dan.

Priljubljeni Potočinov Jože je že s 15 leti začel s svojim očetom zahajati na lov. Pred drugo svetovno vojno je imel v zakupu lovišče Kranjske Dole pri Litiji. Ko pa je po vojni nastala Lovska družina Dol pri Hrastniku, je postal njen član.

Ob izredno visokem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zdravja.

Člani LD Dol
pri Hrastniku – K. L.

Janez Zupančič je decembra 1974 izpolnil 75 let svojega plodnega življenja in 45 let lovskega udejstvovanja. Že v predaprilski Jugoslaviji je posvetil vse svoje bogate lovske sposobnosti, gojitvi plemenite divjadi in lovski »bratovščini«. Bil je soustanovitelj LD Komenda, kasneje pa dolgoletni član njenega upravnega in nadzornega odbora ter disciplinskega razsodišča. Pri gradnji lovskega doma je aktivno sodeloval in bil član gradbenega odbora. Svoje bogate izkuš-

nje je nesebično prenašal na lovski naraščaj, v njem zbuja lovsko etiko in plemenitega lovskega duha, ki mora prejemati vsakega lovca. Za svoje delo je bil odlikovan z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Janez, pridružujemo se mnogim čestitkam ob tvojem pomembnem jubileju z željo, da ostaneš v vrstah svojih prijateljev zelene bratovščine še mnogo let veder in mladosten. Želimo ti dober pogled še na mnogih lovskih pohodih.

Člani LD Komenda – B. F.

Ivan Pavlinc – sedemdesetletnik.

Jubilant se je rodil 27. 12. 1904 na Planini pri Sevnici. Že v rani mladosti je bil deležen lovske vzgoje, katero mu je nudil oče, ki je bil lovski čuvaj pri takratnih zakupnikih. Trdo življenje ga je napravilo klenega in ravnodnega človeka. Preživel je obe vojni vihuri in v NOB je bil aktiven terenski delavec. Po osvoboditvi je bil nekaj časa komandir LM v Laškem. Vsekakor je bil tesno povezan z lovskim življenjem na svojem ožjem področju in je ostal zvest načelom humanizma in lovske etike. Bil je soustanovitelj LD Laško, v kateri je opravljal razne funkcije; bil je tajnik, gospodar, lovovodja in kinolog. Njegova domiselnost in dar za organizacijo lovske prireditve sta pripomogla, da so bile le-te vedno uspešno izvedene. S svojo šegavostjo in vedrino je dobrodošel v vsaki družbi. Izkušnost in lovsko znanje prenaša na mlajše lovce, katerim je nesebičen učitelj.

Vzornemu lovskemu tovarišu iskreno čestitamo k njegovemu jubileju in mu želimo še vnaprej dober pogled in še mnogo zdravih let.

Lovci LD Laško – I. D.

Lovska organizacija

Slovenska lovska razstava Maribor, obračun stroškov

Pri pripravi razstave je sodelovalo mnogo lovcev, gmotno pa so razstavo podprli skoraj vsi člani slovenske lovske bratovščine. Največ dela je opravil pripravljalni odbor brezplačno in brez kakršnih koli nagrad. Delo je temeljilo na idealizmu in entuziazmu do gojitve divjadi in varstva naših naravnih bogastev. Uspeh razstave je bil že vnaprej zagotovljen s prostovoljnim delom, ki je slonelo na idealizmu do ustvarjalnosti. Končni rezultat Slovenske lovske razstave je naslednji:

Ostanek je namenjen za financiranje učnih pripomočkov Prosvetne komisije LZ Maribor, izdelavo kopije filma o razstavi, albumov s slikami in za kritje ostalih nepredvidenih stroškov, ki so nastali v zvezi z razstavo. S tem je končano še delo o Slovenski lovski razstavi Maribor 1972. Ob koncu se zahvaljujem za ves vložen trud vsem, ki so sodelovali pri razstavi in ki so s svojim nesebičnim delom prispevali k njenemu uspehu.

Predsednik
pripravljalnega odbora
Pavel Pečarič

Tovariško srečanje lovcev petih LD pri »Urški«

V dogovoru med upravnimi odbori LD Igavas, Stari trg pri Ložu, Babino Polje, Loški Potok in Velike Bloke, so sklenili, da prirede skupni lov, vsak na svojem lovskem območju v bližini meja omenjenih LD, na dan 17. novembra. Po končanem lovu naj bi bil zbor vseh lovskih družin pri lovski koči LD Igavas »Urški«. Vsaka LD je prispevala za prigrizek svojih čla-

Dohodki:

1. DOTACIJE		160 000,00
— Izvršni svet Skupščine SRS	80 000,00	
— Lovska zveza Slovenije	60 000,00	
— Lovska zveza Maribor	20 000,00	
2. VSTOPNINA		238 164,00
3. PRISPEVKI ČLANOV LD SLOVENIJE		151 180,00
4. REKLAMNI OGLASI		125 140,00
5. OSTALI DOHODKI		135 530,00
— katalogi, razglednice, brošure, stojnice	58 122,00	
— odpadni material, les, razstave	77 408,70	

Celotni dohodki: 810 014,00

Izdatki:

1. MATERIAL	270 522,00
(les, izdelava panojev, karton, papir, pis. mat., zastave, medalje, albumi, diapozitivi, filmi, slike, elektroinšt., katalogi, diplome in drug material)	
2. NAJEMNINA	100 000,00
(najemnina za razstaveni prostor)	
3. STORITVE	63 584,35
(računi za storitve LZS, Lov. muzeja, študent. servis, ozvočenje dvorane in pd.)	
4. STROŠKI REKLAME IN PROPAGANDE	51 529,00
(letaki, transparenti, plakatiranje, reklamni oglasi v tisku in RTV)	
5. DNEVNICE IN POTNI STROŠKI	118 137,35
(po potnih obračunih: komisija za oceno trofejev, dežurstvo, zbiranje in prevozi trofejev)	
6. RAZNI STROŠKI	10 933,80
(zavarov. premije, taksa od prodanih vstopnic)	
7. REPREZENTANČNI STROŠKI	37 840,55
(otvoritev in zaključna svečanost z lovom pd.)	
8. PTT IN BANČNI STROŠKI	6 815,50
(znamke, telefon, provizija SDK)	
9. OSEBNI DOHODKI S PRISPEVKI	21 123,20
a) Neto izplačila OD:	
— Kavčič Cilka	1 200,00
— Malov Aleksander	4 750,00
b) Provizija od oglasov:	10 264,80

Celokupni izdatki: 680 485,75

Razlika med skupnimi dohodki in izdatki: 129 528,95

1. RAZDELITEV DOHODKA:

— dotacija za izgradnjo lov. muzeja v Bistri	30 000,00
— dotacija za naselitev muflonov na Boču	10 000,00
— dotacija fazaneriji Vurberk za novo opremo	40 000,00
— dotacija za naselitev damjkov na Pohorju	10 000,00

Ostanek 39 528,95

nov, ki so bili tega dne na lovu. Tako so vse to skupaj združili in odrejeni člani so vse to lepo pripravili že v času, ko so ostali bili še na lovu. Na ta način se je zbralo raznih lovskih dobrin za dober skupni »zadnji pogon«.

Tudi vreme je bilo tega dne naklonjeno, sonce je lepo

ogrelo vso okolico, tako, da ni bil problem pripraviti okoli lovske kočice dovolj miz in prostora za vse lovce, katerih je bilo nekaj čez sto. Čeravno tega dne ni bilo kaj prida lovske sreče pri nobeni od prisotnih LD, ni motilo veselega vzdušja pri zbranih okoli kočice. Po vsestranskem prisrčnem po-

zdravljanju so vsi zasedli pripravljena omizja z lovskimi okrepčili.

To srečanje so vsi izkoristili za medsebojne pozdrave, spoznavanje, kakor tudi obravnavanje raznih lovskih problemov po družinah.

Najprvo je vse prisotne pozdravil predsednik LD Igavas in na novo izvoljeni

predsednik Notranjske Lovske Zveze Darko Zupšek. Zavzel se je za skupno sodelovanje vseh bližnjih lovskih družin, za tovariške odnose in skupne napore pri gojitvi in čim boljšem staležu divjadi v loviščih. Tako sodelovanje je že dalo koristne rezultate prav v letošnji lovni sezoni, ko so dogovorno postavili električnega pastirja okoli vse loške doline in je letošnja škoda mnogo manjša od prejšnjih let.

Vsi so z odobravanjem dali soglasnost za sodelovanje, ter izrazili željo, da bi taka srečanja uprizorili vsaj enkrat na leto.

Za tem je prisotne pozdravil predstavnik LD Babino Polje in še nekateri. Med lovci je bil prisoten tudi novoizvoljeni predsednik Kočevske Lovske Zveze in član LD Loški Potok, ki je pozdravil vse navzoče v imenu svoje zveze in se tudi on strinjal z predhodnimi govorniki, da je treba take zборе lovcev oživiti in v bodoče še bolje organizirati.

Čas je hitro potekal v prijetnem razpoloženju do poznó v noč.

Prepričani smo, da bi bila taka srečanja s pripravljenimi vprašanji in medseboj-

nimi problemi, tudi v bodoče zelo koristna za povezavo LD in njihovih problemov, zlasti še takih, ki imajo podobno lovno problematiko kakor so omenjene LD. Poleg tega pa se ob takih srečanjih razvija lovsko tovarištvo in lovsko etika vseh udeležencev.

Franjo Bavec

Posvetovanje o gojitvi race mlakarice

Strokovni sekretariat LZS bo dne 22. II. 1975 ob 9. uri v prostorih LZS, organiziral posvetovanje o gojitvi race mlakarice. Razen strokovnih predavanj in izmenjave izkušenj pri gojitvi race mlakarice, bo ogled dveh račjih gojišč. Ker smo pri gojitvi rac šele na začetku, rezultati gojitve pa so zelo različni, prosimo, da se posveta udeleži po en predstavnik vseh LD, ki race že goje ali pa jih nameravajo gojiti. Vse, ki se žele udeležiti posveta, prosimo, da to pismeno potrdijo do 15. II., da bomo v primeru večje udeležbe zagotovili primeren prostor.

Strokovni sekretariat LZS

Dopisno šolo za lovske tehnike je končala 2. skupina

V dneh 25. in 26. oktobra 1974 je v Ljubljani končalo enoletno dopisno šolo 46 slušateljev 2. skupine. Leto poprej je ta skupina pričela s študijem, ki zajema snov petih predmetov (ekologija, populacija, divjad, gojitev divjadi, lov) podano v 21 zvezkih na 710 straneh. Napisali so jih pedagoško-znanstveni in strokovni delavci s področja lovstva iz Jugoslavije in inozemstva. Tedaj se jih je priglasilo 64, vendar jih 8 ni hodilo na obvezne seminarje in niso dosegli pogojev za priprave h končnemu izpitu. Izpit jih je pred komisijo opravljalo 52 (trije, ki so imeli pogoje, niso prišli na izpit), opravilo pa, kot že rečeno, 46.

To so: Ahac Edvard, Barič Vlado, Božič Anton, Brovet Bojan, Cafuta Lojze, Češarek Alojz, Drobnič Ivan, Drezgič Branko, Fadiga Stefan, Ferjančič Stane, Frangeš Stane, Grom Stane, Grosman Vlado, Istenič Marjan, Istenič Miro, Ivanšek Stanko, Kalan Jože, Koren Andrej, Korelc Hinko, Krašna Edvard, Kre-

gar Karel, Križman Branko, Lanšček Nikolaj, Leiler Mirko, Odlazek Franc, Petrič Ernest, Pešl Janez, Polak Boris, Praper Otokar, Prelec Franc, Razpet Anton, Razpet Janko, Ribič Karel, Rozman Jurij, Rudolf Franc, Saksida Janez, Selinšek Anton, Seme Jože, Štifter Stanko, Šurbek Boris, Trupej Vinko, Urankar Jože, Vovčak Adolf, Zabukovec Janez, Zeljko Jože, Žustović Bruno.

Dne 25. oktobra 1974 je diplomantom podelil diplome član UO Lovske zveze Slovenije tov. Bojan Škrk, naslednji dan pa ing. Anton Simonič. Čestitamo!

S. Valentinčič

Iz lovske družine Logatec

Lovska družina Logatec gospodari s ca. 5000 hektari lovišča, ki se iz leta v leto vidno zmanjšuje saj smo v zadnjih 3 letih izgubili ca. 500 hektarjev lovišča zaradi avtoceste Vrhnika-Postojna, priključka na avtocesto in zaradi ostalih objektov, ki so še v gradnji ter precejšnjega števila vikendov od katerih je nekaj na črno zgrajenih. Pri gradnji vikendov, posebej pri črnih gradnjah, bi morala občinska skupščina bolj odločno nastopati in preprečiti vsako gradnjo že v začetku zunaj za vikende določenega okoliša. Splošno je znano, da imajo vikendaši v vikendih cele arzenale različnega orožja od trofejnega do najbolj sodobnih lovskih pušk. Niso redki primeri, da se v bližini vikendov najde največkrat z malokalibrsko puško zastreljena ali poginula divjad.

Zaradi boljšega nadzora, čuvajske službe, lažjega gospodarjenja in dela v lovišču je naše lovišče razdeljeno na 9 okolišev. V vsakem okolišu je določen vodja okoliša in določeno število lovcev. Tako je vsak član družine v okolišu v katerega najraje zahaja in dela. Taka skupina lovcev uspešno skrbi za svoj okoliš, tako glede postavljanja in vzdrževanja visokih prež, solnic, lovskih steza, krmlje-

Lovski tehniki, 25. okt. 1974 pred veterinarskim oddelkom Biotehniške fakultete v Ljubljani: med njimi Bojan Škrk in dr. Stane Valentinčič

nja divjadi in zatiranja roparic. Res je, da se okoliši medsebojno razlikujejo po tem, kako so izvedena planirana dela, kar pa je predvsem odvisno od vodje okoliša in skupine lovcev.

V nekaterih predelih našega lovišča se je v zadnjih 10 letih začela močno širiti jelenjad, ki je v zadnjih nekaj letih začela delati precejšnjo škodo. Da bi zmanjšali škodo od divjadi na kmetijskih pridelkih in gozdnih površinah, smo začeli obdelovati njive za divjad ter kositi in pripravljati krmo za zimsko krmljenje divjadi. V našem lovišču imamo določene 4 okoliše za obdelovanje njiv in zimsko krmljenje in to so: »LOMU«, »HRUŠICA«, »MLI-NARJEVA SENOŽET« in »ZDESIVNIK«. Najbolj so obiskane njive in krmišča v »LOMU« in »ZADESIVNIKU«. Da bi dosegli čim boljšo kvaliteto krme smo v letu 1974 napravili v »LOMU« ne daleč od lovske kočice krmišče, ki je namenjeno za krmljenje in shrambo sena, koruze, kostanja in kamene soli. Po dosedanjih izkušnjah krmljenja, divjad veliko raje prime krmo, če je ta zložena v krmišče ali na prostem v kopice že poleti ali jeseni kakor pa, če se krma nosi pozimi. Pozimi in v visokem snegu lahko nesemo sorazmerno majhno količino krme in ta ima dah po človeku in je divjad nerada jemlje.

Preden smo zgradili krmišče, smo imeli shranjeno krmo v neprimernih prostorih, največkrat v garažah, tako da je krma dobila zadah po bencinu in drugih kemikalijah in tako jo je divjad zelo nerada jemala.

Z ozirom na dosedanje rezultate krmljenja bo treba tudi v bodoče posebej posvetiti precejšnjo pozornost krmljenju pozimi in v visokem snegu, če hočemo, da bo škoda od divjadi čim manjša in divjad čim bolj krepka in zdrava. Ne sme nam biti žal denarja za nabavo krme, če se ta pravilno izkoristi in polaga na mesta, kjer jo divjad najraje sprejema. Moramo se zavedati načela iz lovišča za lovišče.

Tomo Kobasič

Stalna krmlilnica v »Lomu« s shrambo za krmila, LD Logatec

Lovska družina Cerknica je razvila prapor

Nedelja, 14. julija, je bila zares sončna. Koga ne bi spravila v naravo, v čudovite gozdove nad Cerkniškim jezerom. Po lepi kolovozni poti hitijo že navsezgodaj člani zelene bratovščine ter staro in mlado proti lovski koči na Polanah nad Cerknico. Lovska družina Cerknica je namreč to nedeljo razvila svoj prapor in tako zadostila dolgoletni želji vseh cerkniških lovcev. Koča na Polanah, ki sicer sameva v zavetju dveh čudovitih smrek, je to pot imela velik okrašen oder, ki je čakal goste in slavlence.

Ob desetih je stopil na oder Marjan Kralj, ki je vodil celo slovesnost in napovedal začetek. Nastopil je pevski zbor Tabor iz Cerknice, ki je zapel nekaj narodnih in ponarodelih pesmi, potem virtuoz na elektronski harmoniki, profesor Silvester Mihelčič ter član SNG Boris Kralj, ki je prebral enega najlepših zapisov o Cerknici, jezeru in Cerklijanih – odlomek iz Slave Vojvodine

Kranjske, Janeza Vajkarda Valvazorja.

Zatem je sledilo slovesno razvitje prapora. Predsednik lovske družine Franc Vidmar je na kratko povedal o delu cerkniških lovcev od osvoboditve do danes, se spomnil vseh lovcev, ki jih ni več v zeleni bratovščini in poča-

stil njihov spomin z enominutnim molkom. Boter Franc Obreza-Cibk je prapor razvil z besedami: Nosi ta prapor v čast in ponos vseh cerkniških lovcev... ter ga izročil zastavonoši Gvidu Svetu. Pevci so zapeli pesem Gerbiča, Domačina.

B. K.

Razvitje prapora LD Cerknica

I. bazensko prvenstvo v lovskem streljanju bazena Krim-Barje na strelišču LZS v Tomačevem

Na predlog LZ Ljubljana, da naj vsa bazenska področja imenovane zveze izvedejo bazenska tekmovanja v lovskem streljanju za sezono 74-75, je bazenski posvet lovskih druţin Krim-Barje zadolţil LD Tomišeľ za izvedbo le-tega. LD Tomišeľ je po svojih močeh zelo resno prevzela izvedbo zaupane ji naloge. Vse lovske druţine tega področja so bile prek svojih referentov za strelstvo pravočasno in dobro obveščene in temu primerna je bila tudi udeleţba.

Dne 16. VI. 1974 je lovski rog naznanil začetek tekmovanja, ki ga je predsednik LD Tomišeľ Dušan Gorkič s svečanim nagovorom otvoril. Nato je najstarejši strellec in hkrati tudi udeleţenec tekmovanja, lovski tovariš Joţe Škraba s častnim strelom začel prvenstvo. Tekmovalo je 8 druţinskih ekip: LD Borovnica, LD Brezovica, LD Ig, LD Škofljica, LD Tomišeľ, LD Vič in LD Mokrc (dve ekipi).

Izidi tekmovanja bazena Krim-Barje ekipno:

glinasti golobi

1. Tomišeľ	98
2. Škofljica	80
3. Ig	71
4. Vič	67
5. Brezovica	64
6. Borovnica	45

tarča srnjaka

1. Tomišeľ	306 krogov
2. Škofljica	273 krogov
3. Mokrc I.	247 krogov
4. Vič	223 krogov
5. Ig	216 krogov
6. Borovnica	204 kroge
7. Brezovica	192 krogov
8. Mokrc II.	192 krogov

kombinacija:

1. Tomišeľ	502 točki
2. Škofljica	433 točk
3. Ig	358 točk
4. Vič	357 točk
5. Brezovica	320 točk
6. Borovnica	294 točk

Posamezni plasma:

umetni golobi - 30

1. Zadnikar Joţe	29	Tomišeľ
2. Jeţ Bogdan	27	Ig
3. Černic Sergej	26	Škofljica
4. Škraba Rajko	25	Tolmin
5. Bojc Jure	23	Vič
6. Kosi Avgust	22	Tolmin
7. Poznik Zvone	22	Škofljica
8. Jurca Janez	22	Tomišeľ
9. Mravlje Jani	22	Brezovica
10. Praprotnik Janez	20	Škofljica

tarča srnjaka 10 strelav

1. Zadnikar Joţe	89	Tomišeľ
2. Černic Sergej	84	Škofljica
3. Poznik Zvone	81	Škofljica
4. Vrenjak Janez	79	Škofljica
5. Jeţ Bogdan	79	Ig
6. Černe Alojz	77	Vič
7. Planinc Franc	77	Ig
8. Kosi Avgust	75	Tomišeľ
9. Rode Slavko	75	Škofljica
10. Čepirlo Dušan	71	Tomišeľ

kombinacija:

1. Zadnikar Joţe	147	Tomišeľ
2. Černic Sergej	136	Škofljica
3. Jeţ Bogdan	133	Ig
4. Poznik Zvone	125	Škofljica
5. Škraba Rajko	121	Tomišeľ
6. Kosi Avgust	119	Tomišeľ
7. Jurca Janez	115	Tomišeľ
8. Bojc Jure	114	Vič
9. Praprotnik Janez	107	Škofljica
10. Pečnik Edo	101	Tomišeľ

I. bazensko prvenstvo v streljanju v Tomačevem

Foto J. Zadnikar

Nastopilo je 41 tekmovalcev, tako da je tekmovanje tudi glede masovnosti pokazalo premik v lovskih vrstah in prispevek k razseţnosti in popularizaciji lovskega strelstva. Opaziti je prodor novih članov in mlajših kvalitetnih strelcev iz več lovskih druţin: Škofljica, Vič, Mokrc in Tomišeľ. Najbolje uvrščenim ekipno in posamezno je predsednik LD Tomišeľ Dušan Gorkič podelil pokale in diplome, v kombinirani konkurenci pa je prvih 10 plasiranih prejelo praktične nagrade, izvzemši strelci republiškega ranga, ki so po dogovoru prepustili praktične nagrade nadalje plasiranim. Drugouvrščena ekipa v kombinaciji pa je bila povabljen na enodnevni poljski lov v revirju prireditelja. Republiški sodnik Janez Dolničar, ki je brezhibno vodil tekmo, je podelil še 24 značk upravičencem.

Pozno popoldne je lovski rog naznanil konec tekmovanja. Lovci strelci so si ob stisku rok zaţeleli nasvidenje prihodnje leto na II. bazenskem prvenstvu bazena Krim-Barje. Izvedbo tega prvenstva prevzame LD Ig po dogovoru bazenske strelske komisije od 11. VI. 1974. To komisijo sestavljajo strelci referenti lovskih druţin, in jo vodi referent lovske druţine prirediteljice bazenskega prvenstva.

Karţe

V spomin

Emila Fileja smo spremili z vsemi lovskimi častmi na njegovi zadnji poti, v 76. letu njegove starosti. Od njega smo se poslovili na pokopališču v Vipolzah številni domači in sosedni lovci, prijatelji, borci in drugi občani. Emil se je s številno družino preselil pred vojno iz Medane v Vipolže. Tu je do osvoboditve in priključitve Primorske k matični domovini okusil kot kolon vse tegobe fašistične oblasti. V NOB je aktivno sodeloval, trije njegovi sinovi so bili partizani. V lovske vrste je stopil leta 1948.

S tvojim odhodom, Emil, smo izgubili skromnega, požrtvovalnega, na lovu in pri delu nepogrešljivega tovariša. Naj ti bo časten in trajen spomin!

Lovci LD Sabotin

Ljubo Ožbolt, star komaj 46 let je za vedno zapustil naše vrste, 26. 10. 1974 smo se od njega poslovili na piranskem pokopališču.

Vedrega značaja, skromen, preprost in vedno pripravljen pomagati vsakemu je bil izredno spoštovan in priljubljen ne samo med lovci temveč pri vseh, ki so ga po-

znali; množica na njegovi zadnji poti je to dokazala. Kljub težki bolezni je bil do zadnjih moči še vedno aktiven v lovstvu. Dolgo let je bil tajnik naše LD, član UO Lovske zveze Koper ter predsednik raznih komisij. Zelo se je zavzemal za seznanjanje članstva z lovskimi običaji, ki so na tem področju še vedno premalo znani.

Z njegovim znanjem, tovariškim pristopom in žilavo upornostjo je veliko prispeval k dvigu splošne ravni naše LD, zato je njegova prerana smrt močno prizadela vse nas.

Za takimi spomin le težko zbledi!

LD Strunjan – I. S.

Martin Kulnik, soustanovitelj LD Medvode in njen častni član, je pet dni po dopolnitvi 87 let življenja zapustil naše vrste. Bil je discipliniran in delovni član naše LD vse dotlej, ko je nekako pred desetletjem zaradi poškodb pri prometni nesreči postal invalid. Lovišču v korist se je predvsem izkazal pri gojitvi in pomoči divjadi v sili ter reji psov goničev. Odlikovan je bil z znakom za lovske zaslugе.

Prav na dan njegovega patrona sv. Martina, 11. 11. 1974, smo številni medvoški lovci spremili Martina na zadnji poti v večno lovišče. Po poslovilnem govoru najstarejšega člana LD je zadonel lovski rog in jeknil pušk številnih pok, da je odmevalo po pobočjih bližnjih hribov.

Naj bo Martinu lahka domača zemlja, nam preostalih pa nanj svetel spomin!

Lovska družina Medvode

Franco Živiču, ustanovnemu članu LD Globoko pri Brežicah, dolgoletnemu starešini in nazadnje dolgoletnemu predsedniku nadzornega odbora, se je v začetku decembra 1974 iztekla življenjska pot v 75. letu starosti. Bil je lovec 50 let in dokler mu zahrbtna bolezen ni onemogočila loviti, je imel vedno ob strani dobro dresiranega ptičarja. Za njegovo vsestransko udejstvovanje v lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zaslugе. Na njegovi zadnji pot smo ga z lovskimi častmi spremili domači lovci in tudi iz sosednjih LD. Žalostinki mu je zapel lovski pevski zbor LD Globoko.

Dragi France, počivaj mirno ob vznjožju Orliškega pogorja. Vedno boš ostal med nami v najlepšem spominu.

LD Globoko

Branko Mlinarič – je 3. 3. 1974 umrl sredi dela, star komaj 52 let. Rodil se je v Središču, nato pa nadaljeval šolanje. Med vojno je bil s starši pregnan v Srbijo, kjer se je takoj pridružil enotam NOV. Takoj po vojni se je pridružil zeleni bratovščini in ji ostal zvest vse do prerane smrti, kljub temu, da je kot komerc. dir. TGA Kidričevo in aktiven družb. pol. delavec imel bolj malo prostega časa. Bil je dolgoletni član UO in predsednik NO naše LD. Z njegovo izgubo je v naših vrstah nastala velika vrzel, obenem pa lik tovariša, ki se ga bomo vedno spominjali. Slovenska zemlja pa naj mu bo lahka odeja.

Ivan Kolarič ml., nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustil 31. 6. 1974, star 52 let. Bil je dolgoletni član UO in blagajnik naše LD. Kot kmet-lovec je mnogo doprinesel naši LD. Vedno smo bili radi v njegovi družbi, saj je bil res pravi lovski tovariš.

Zato te bomo, dragi lvek, ohranili v trajnem spominu in naj ti bo lahka slovenska zemlja, ki si jo tako neizmerljivo ljubil.

Člani LD Središče – V. B.

Anton Kavdek, soustanovitelj naše LD, nas je za vedno zapustil 15. 9. 1974, v 64. letu starosti. Bil je mirne in tihe narave in morda zato tako priljubljen med nami. Iz ljubezni do divjadi je vedno in povsod izpolnjeval vse dolžnosti, ki mu jih je naložila LD.

Na lovskih pohodih se vedno spominjamo tihega in poštenega Smrtnikovega Toneta. V naših mislih in spominih bo še dolgo živel med nami.

Člani LD Golavabuka

Iz LD Rače

Vlado Mohor, 25 let član naše LD, velik ljubitelj narave, nas je zapustil 25. 5. 1974, v 59. letu starosti. Bil je eden izmed najbolj požrtvovalnih lovcev naše LD. V letih, ko je bil gospodar LD, smo zgradili lovski dom, razvili prapor in LD organizacijsko utrdili. Bil je mlad sodar, ko se je začela vojna. Takoj se je pridružil NOB in svoje dolžnosti hrabro in častno izpolnjeval. Po osvoboditvi je vztrajno in z vso vnemo opravljal odgovorne in težke naloge ter veliko prispeval k obnovi porušene domovine.

Z lovskimi častmi smo ga položili v naročje slovenske zemlje, ki jo je tako ljubil.

Franc Horvatič nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustil 13. 9. 1974, v 53. letu starosti. Mlademu lovcu ni bila nobena naloga pretežka. Bil je družaben, pošten in priljubljen, zato smo ga tudi izvolili v UO naše LD.

Kot mlad fant se je med prvimi na Dolenjskem vključil v NOB in bil kot borec tudi odlikovan. Po osvoboditvi je bil sposoben direktor vse do svoje smrti, uspešen

Emil Filej

Ljubo Ožbolt

politični delavec, član ZK, predsednik ZB NOV, član odbora SZDL, KS in drugih organizacij.

Množica krajanov ga je pospremila na njegovi zadnji poti. Lovski prijatelji pa so ga z vsemi lovskimi častmi položili v njegov poslednji dom pod zelenim Pohorjem.

Člani LD Rače – F. Ž.

Ciril Štramcar nas je 26. 10. 1974 mnogo prezgodaj zapustil. V času okupacije je kot zaveden Slovenec sodeloval v NOB. Naravo je ljubil kot kmet in lovec. Bil je soustanovitelj naše LD in njen prvi blagajnik. Njegova življenjska pot ga je vodila v Koper. Oddaljenost od domačega kraja je bila glavni razlog, da po preselitvi ni mogel več aktivno sodelovati v naših lovskih vrstah. Tovarišu Cirilu časten spomin!

LD Dolce-Komen

Lovska kinologija

Republiška uporabnostna tekma goničev ob 50-letnici KLG Slovenije!

Republiška uporabnostna tekma vseh vrst visokonogih goničev je bila 17. novembra 1974 na področju Zveze lovskih družin Nova Gorica, pod pokroviteljstvom Skupščine Nova Gorica.

Častno predsedstvo: Jože Šušmelj, predsednik Skupščine občine Nova Gorica, Polde Maček, predsednik Kinološke zveze Slovenije, Lovro Šuler, predsednik Zveze lovskih družin Nova Gorica.

Vodja tekme: Edvard Rehar, sekretar ZLG Nova Gorica, s pomočniki.

Sodili so sodniki: Miloš Kelih, Anton Oseli, Jože Kristen, Alojz Brvar star., Jože Gril, Tine Hafner, Stane Hribnik, Jože Kalan, Zdravko

Kosmač, Franc Vesel, Alfred Tavčar, Jože Vester in Franjo Strunjak iz Zagreba.

Ocenjevanje se je vršilo po pravilniku IKS. V ekipi so nastopali po štirje psi, pri končni oceni so se upoštevale najboljše ocene treh psov.

Najboljše ocenjenemu se je podelil naslov:

- »Prvak Slovenije za delo«,
- II. mesto posamezno
- III. mesto posamezno;

Vsi nastopajoči vodniki s psi so prejel spominsko diplomu in znak KLG Slovenije.

- I. mesto ekipno,
- II. mesto ekipno,
- III. mesto ekipno.

Nagrade:

- I. mesto – diploma, pokal KZS in praktično darilo;
- II. mesto – diploma, pokal in praktično darilo;
- III. mesto diploma, pokal in praktično darilo.
- I. skupina – diplomu, pokal in praktično darilo;
- II. skupina – diplomu, pokal in praktično darilo;
- III. skupina – diplomu, pokal in praktično darilo.

Dan pred tekmo, t. j. 16. novembra so se zbrali sodniki z vodjem tekme in si ogledali teren za tekme in pripravili vse potrebno.

Na to prireditve se je prijavilo 6 ekip in sicer:

LZ Idrija eno ekipo,
LZ Koper eno ekipo,
Gorenjska lovška zveza dve ekipi in
Zveza lovskih družin Nova Gorica dve ekipi.

Dne 17. XI. t. l. so se zbrale ekipe na zbornem mestu, navzlic močnemu dežju. Okrog 9. ure je prenehalo deževati. Kljub temu so bila tako razmočena, da je bilo delo goničev zelo oteženo. To izredno slabo vreme je bilo vzrok, da je od 24 nastopajočih psov prišlo na zajca le 11 psov.

Ocene po ekipah:

- 1. Lovska zveza Idrija,
- 2. Zveza lovskih družin Gorica (1. skupina),
- 3. Lovska zveza Koper,
- 4. Lovska zveza za Gorenjsko (2. skupina),

- 5. Lovska zveza za Gorenjsko (1. skupina),
- 6. Zveza lovskih družin Gorica (2. skupina).

Ocena posameznikov:

- 1. Zika JRGri 2081 ocena 4,5 odlično, prvo mesto. Vodnik Ciril Tušar LZ Idrija.
- 2. Borg JRGki 60046 ocena 4,1 prav dobro, drugo mesto. Vodnik Julijan Krmac LZ Koper.
- 3. Lasta JRGki 5582 ocena 4,1 prav dobro, tretje mesto. Vodnik Stojan Obljubek, LZ Gorica.
- 4. Dina JRGki 7509 ocena 3,8 prav dobro, četrto mesto. Vodnik Ivan Močnik LZ Idrija.
- 5. Aron Desna puštalska JRGki 6952 ocena 3,8 prav dobro, peto mesto. Vodnik Jože Režek LZG.
- 6. Astor RMGki 4670 ocena 3,7 prav dobro, šesto mesto. Vodnik Rafael Štucin LZ Idrija.
- 7. Adon JRGki 7276 ocena 3,6 prav dobro, sedmo mesto. Vodnik Everist Kocjančič LZ Gorica.
- 8. Aco kdl. istr. gonič (izven konkurence), ocena 3,5 prav dobro, osmo mesto. Vodnik Franc Gornjak LZ Maribor.
- 9. Šuma JRGp 6312 ocena 3,2 dobro, deveto mesto. Vodnik Vladimir Razstresen LZG.
- 10. Bor JRGki 7428 ocena 2,8 dobro, deseto mesto. Vodnik Srečko Božič LZ Gorica.
- 11. Aver JRGki 7204 ocena 2,8 dobro, enajsto mesto. Vodnik Štefan Drnovšek LZ Gorica.

Preostalih 13 psov ni prišlo na zajca ali lisico in je zaradi tega vse drugo odpadlo. Verjetno je poleg slabega vremena bil vzrok tudi pomanjkanje zajcev. To pa je splošen pojav in zato še tako potrebne tekme in preizkušnje slabo uspevajo ter jemljejo voljo vodnikom psov.

Pse, ki so tekmo uspešno prestali, je treba vpisati v knjigo šolanih psov.

Neglede na uspeh izvršene tekme menim, da ima prireditve za 50-letnico ustanovitve kluba goničev svoj pomen, saj je obletnica te ustanovitve tudi obletnica dolgoletnega kinološkega dela in prizadevanj rejcev in ljubiteljev psov, ki so pripo-

mogli, da so goniči danes najštevilnejša pasma v Sloveniji

Ob 16. uri so se potem sešli gosti, vodniki in sodniki v Park hotelu v Novi Gorici in izračunali rezultate ter se pokrepčali z okusno večerjo.

Ob 18. uri se je pričel kulturni program:

Glavni sodnik je objavil uspehe ekip in posameznikov.

Po slavnostnem govoru predsednika kluba Marka Lokarja in glavnega urednika »LOVEC« Toneta Svetine, so bile podeljene nagrade, diplome in odlikovanja. Vmes je zapel nekaj pesmi oktet Briškega pod vodstvom Vojka Peršolje in nastop Silva Možine z elektronsko harmoniko.

Ob tej priložnosti je bila izročena diploma UO KUS častnemu predsedniku Franju Bulcu, kot priznanje za dolgoletno predsedniško delo. Slednji se je zahvalil za dano priznanje, zanimivo prikazal dolgoletno delo ter se toplo zahvalil vsem sodelavcem za iskreno prijateljstvo in sodelovanje. Za tem je bila predana listina o častnem članstvu Jožetu Kristenu, z diplomu in plaketo za dolgoletno vsestransko delo na kinološkem polju.

Organizacija tekme je bila brezhibna in zasluži vse priznanje. Vsem, ki so pri tem sodelovali, iskrena hvala. Posebno priznanje pa velja upravnemu odboru Zveze lovskih družin Nova Gorica in LD tega področja, ki sta dala na voljo izredno lepa lovišča, ter za sodelovanje in finančno pomoč.

Iskrena hvala Skupščini občine Nova Gorica za pokroviteljstvo in bogato finančno ter splošno pomoč tej prireditvi. Glavno delo celotne prireditve pa je nosil neutrudljivi sodnik Anton Oseli, ki mu gre vse priznanje in zahvala.

Miloš Kelih

Preizkušnja španjelov

Letošnja preizkušnja naravnih zasnov španjelov v Ljubljani je bila prijetno kinološko poživilo. Prijavljenih je bilo toliko španjelov, da jih

Foto VI. Pleničar

je treba razdeliti na dve skupini in je bila prva skupina preizkušena 13. oktobra in druga skupina 9. novembra. Poleg številčnosti je bilo razveseljivo to, da so bili novo vodniki, oziroma vodnice in to pretežno mladi. Med vodniki so bili tudi nelovci in nekateri od teh so se plasirali v sam vrh, kar je potrditel pravilne zreje glede lovnih sposobnosti. Sedaj bo treba težiti tudi k boljši zunanosti, izgradnji telesa in standardnim predpisom.

Pri koker španjelih je najbolj kritična plečna višina, predolga ledja in s tem nekvadratičnost psa. Neki lastnik kokra, kateri je bil previsok, mi je rekel, da je zato tako visok, ker ga je predobro hranil. Hrana ne vpliva na rast, bolj vplivajo razni vitamini. Vitaminski dodatki so nujni, toda v odrejenih količinah in s primerno raznoličnostjo vitaminov in rudninskih snovi, kakor je to Dog-o-san, ki je specialno doziran za pse. V glavnem je višina in tudi kvadratičnost psa dedna in zato se mora posvetiti več pozornosti pri izbiri plemenjaka. Za pleme naj se uporabljajo le samci s telesno oceno »prav dobro« in da so na preizkušnji naravnih

zasnov dosegli II. nagradni razred. Tudi psice naj se uporabljajo za pleme le izjemoma s telesno oceno »dobro«, če so izredno lovno dobre. Taka selekcija bo vplivala na kvaliteto, toda kljub temu bo treba misliti na uvoz dobrega plemenjaka.

Na pregled, razstave in preizkušnje so privedeni koker španjeli, ki so po mišljenju skrbno negovani, saj so skopani in počesani. To je premalo, ker ima večina kokrov prebužno dlako na šapicah, trebuhu, na glavi in uhljih. Z navadnimi škarjami se odvečna dlaka ne odstranjuje, temveč z zobatimi škarjami za razredčevanje in nožem za čupkanje (trimanje). Tudi koker v lovskih rokav mora biti pravilno negovan. Vsa odvečna dlaka se mora odstraniti, ker drugače se kokru že pri nizkem snegu nabira sneg v kepah med prsti, med nogami, na trebuhu in uhljih.

Teh nekaj besed ne spada k sami preizkušnji, toda to so moja opažanja tako na pregledih kakor na preizkušnjah in menim, da sem dolžan, da jih povem. O šarivcih, posebno pa o koker španjelih bo treba več pisati, saj zelo izpodrivajo ptičarja, ker se je karakter lovišč spremenil in tudi sam

način lovljenja. Koker španjel je močno prodril med nelovce, med ljubitelje psov, saj je inteligenten, ljubeč in živahen ter prinaša v vsak dom novo življenje.

Za oba dneva preizkušnje je bilo privedenih 26 koker španjelov in en špringer španjel. Prvo se je preizkušalo vodno delo, to je da mora španjel zaplavati v globoki vodi. Španjel, ki ne gre v vodo, se ne more pozitivno plasirati in tako je bilo žal že pri prvi disciplini izločenih 8 koker španjelov. Pri preizkušnji streloplahosti se je moral izločiti še en koker, ki je pokazal tipično streloplahost. Za nadaljnjo preizkušnjo je ostalo še 18 španjelov, ter je osnovna zahteva sledoglasna gonja zajca t. j. da španjel glasno goni zajca po sledu, četudi ga ne vidi. Če glasno goni samo vidnega zajca, pravimo, da je pes vidoglasen, kar je premalo za uvrstitev v nagradni razred. Tudi ta disciplina je izločila nekaj tekmovalcev, da niso bili pozitivno ocenjeni, nekaj vodnikov je pa odstopilo od preizkušnje.

Končno se je pozitivno plasiralo 11 koker španjelov, od teh kar pet v I. nagradni razred, trije v II. in trije v III. nagradni razred. Velika škoda je bila, da je bilo že pri vodnem delu izločenih 8 španjelov, kar je posebno zameriti vodnikom, saj je to njihova napaka, da psov niso seznanili z vodnim elementom v poletnem času.

Možno je nekoliko blažje ocenjevati španjele, ki so v rokah nelovcev, toda le pri vodljivosti, šarjenju in vodnem delu. Pri sledoglasnosti pa ni odstopanja, ker to je moral španjel prinesiti s seboj kot dedno zasnovo. Razumljivo je, da španjel ne bo sledoglasen, če prvega zajčka vidi na preizkušnji in se ga skoraj ustraši. To nam pove, da se bodo morali lastniki španjelov povezati z lovci, da bodo parkrat pred preizkušnjo šli v lovišče in da španjel spozna divjad. Upam, da bomo one španjele, ki se letos niso plasirali, videli prihodnjo jesen, kajti prvi neuspeh ne sme razhrabriti vodnikov.

Končna uvrstitev obeh dni preizkušnje je bila sledeča:

1. Bil Zeleniški JRŠK 1346, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Franc Lotrič, Šentvid nad Ljubljano, 116 točk I. nagradni razred.
2. Aca Dolgobrdška JRŠK 60032, tel. ocena dobro, v. in I. Janez Marinko, Ljubljana, Turnerjeva 7, 116 točk in I. nagr. razred.
3. Daro JRŠK 1433, tel. ocena dobro, v. in I. Marinka Gole, Ljubljana Partizanska 6, 110 točk in I. nagr. razred.
4. Črt Klanški JRŠK 60039, tel. ocena prav dobro, v. in I. Gvido Počivavšek, Trbovlje, Ulica 1. junija 26 a, 107 točk I. nagr. razred.
5. Juno JRŠK 60012, tel. ocena dobro, v. in I. Alojz Ham, Ljubljana, Koseskega 1, 106 točk in I. nagr. razred.
6. Ajda JRŠK 60020, telesna ocena dobro, v. in I. Gojka Premelč, Ljubljana, Koseze 273, 104 točke in II. nagr. razred.
7. Beba Zeleniška JRŠK 60031 telesna ocena dobro, v. in I. Igor Kramar, Ljubljana. 98 točk in II. nagr. razred.
8. Asta Dolgobrdška JRŠK 1428, tel. ocena prav dobro, v. in I. Janez Krašovec, Ljubljana, Flandrova 6, 90 točk in II. nagr. razred.
9. Dixi JRŠK 1375, tel. ocena dobro, v. in I. Bojan Aubel, Ljubljana, Martina Krpana 59, 88 točk in III. nagr. razred.
10. Astra JRŠK 60007, telesna ocena dobro, v. in I. Aleksander Jelen, Sežana, 81 točk in III. nagr. razred.
11. Biba JRŠK 1447, tel. ocena dobro, v. in I. Miro Močnik, Ljubljana, Celovška 349, 73 točk in III. nagr. razred.

Posebno žal mi je bilo, da se ni pozitivno plasiral špringer španjel, last Mire Gregor iz Ljubljane, ki je bil edini pes na preizkušnji, ki je imel telesno oceno odlično.

Preizkušnjo je vodil v lovišču Ljubljansko polje Janez Dolničar, sodil podpisani s pomočjo prizadevne sodniške pripravnice Anice Počivavšek. Vsem se zahvaljujem za sodelovanje, za disciplino, razen onim vodnikom, ki so zapustili preizkušnjo »po francosko«.

Ljuba Zadnik

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinja so uspešno opravili preizkušnjo.

Kdl. jazbečarji (JRKi):

Riko, 1225 – Ika Gomilska, 60.003. Leglo 16. 9. Rejec Srečko Piletič, Prisoje 19, Prevalje.

Riko, 1225 – Asa, 1237. Leglo 14. 1. Rejec Jože Novak, Preloge 2, Zg. Ložnica.

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

Cer Obreški, 60.006 – Cita Vodranska, 6967, Leglo 6. 1. Rejec Avgust Lesterk, Muta 151.

Cer Obreški, 4102 – Ajda Rodie v. Speltachrund. Leglo 30. 12. Rejec Karel Ingolič, Sp. Polskava 33, Pragersko. Atoš Veleniški, 6937 – Ajša Obreška, 5353. Leglo 7. 2. Rejec Franc Rakuša, Sela 37, Hajdina.

Aron, 13002 – Dana, 60005. Leglo 8. 2. Rejec Franc Bobek, Stari Grad 22. Krško.

Lovski terierji (JRLT):

Ago Dreveniški, 3552 – Kara Črnoliška, 5930. Leglo 27. 11. Edi Lapornik, Kuretno 20, Laško.

Karo Razdelniški, 5883 – Fara, 5552. Leglo 6. 1. Rejec Anton Udovč, Grimova 9, Celje.

Karin, 5764 – Aga, 60.050. Leglo 4. 2. Rejec Franc Štrelh, Vodice 81, Vodice nad Ljubljano.

Aran Bukovniški, 5843 – Cica, 5577. Leglo 22. 2. Rejec Franc Fister, Naklo 23.

Azor Dobrenjški, 5529 – Jasna Žalska, 5548. Leglo 21. 11. Rejec Ernest Sukič, Podsreda. Boj, 60053 – Bora Idrijska, 60066. Leglo 27. 1. Rejec Vinko Seljak, Gregorčičeva 39, Idrija.

Brin, 60016 – Ceta, 60019. Leglo 14. 11. Rejec Franc Čevnik, Pohorska 37, Slovenj Gradec.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Bil, 60044 – Diva Olimska, 3182. Leglo 24. 2. Rejec Franc Polak, Tržaška 9, Celje. Daso, 2184 – Nuša Vinarska, 1983. Leglo 11. 2. Rejec Anton Kolar, Poljčane 108.

Tič Vojniški, 3297 – Jana, 60018. Leglo 24. 1. Rejec

Albert Ogriz, Zg. Legen, Slovenj Gradec.

Tambor, 3249 – Bistra, 3119. Leglo 17. 1. Rejec Ivan Vučejnik, Bučerca 25, Krško.

Kinološka zveza Slovenije

Popravek

Poročilo o zrejni preizkušnji ptičarjev ZLD Ptuj, ki je bila 28. 9. 1973, in ga je objavil LOVEC št. 9 na strani 288, popravljamo kakor sledi: Pes BLIC Obreški JRPki 60026 je na jesenski zrejni preizkušnji prejel I. oceno in ne III. a oceno, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Uredništvo

Šaljive

Slovenščina najvažnejša

Na lov je prišel inozemski lovski gost, ki je govoril štiri jezike: italijansko, nemško, francosko, špansko. Toda člani lovske družine ga niso razumeli.

»Nič ne pomaga,« seže vmes z besedo Rafko, »ste slišali, štiri jezike zna, pa od nas ni nič zvedel. To se pravi, da je treba znati slovensko!«

– Špula –

Ali bi ga prašiči sprejeli za svojega?

Gustelj, ki je na zadnjem pogonu preveč pogledal v kozarec in z golažem popackal prtljaj na mizi, se je obrnil k Pavlu:

»Ti, kaj misliš, koliko je prašičev v našem lovišču?«

»S teboj eden več...«

–Špula–

Lovec – lonec – zajec

Zgodilo se je v lovišču Lovske družine Kapele, na Silvestrovo predlanskim.

Bil je zadnji lov na zajce v lovskem letu. Tudi tokrat je pomagal brakirati lovec Ivan Lahovič. Lov se je bližal koncu in Lahovič je hotel preizkusiti svojo italijansko bokarico. V vinogradu na kolu je bil nasajen lonec. Lahovič pomeri torej v lonec. Puška počí, lonec pade s kola in izpod lonca pod kolom skoči zajec. Presenečeni Lahovič pomeri še na zajca, a zgreši. Kdo ga ne bi zgrešil, saj jo je brisal bolj, kakor če bi mu bil pes za petami. Lonca se zajec pač tako boji, kakor lovec krste. Zajca namreč položimo k zadnjemu počitku v lonec, lovca pa v krsto. Zajec teče mimo drugega lovca in tudi ta zastoj dvakrat pokadi za njim. Končno je zajec zmanjšal brzino in pritekel v bli-

žino lovca, ki je nekoliko zaostal. Ta ga prevrne s prvim strelom, ga pobere in reče: »No, tako. Zajca je treba ustreliti na koncu lova, da ga ni treba ves dan prenašati!«

J. Prosinečki

Kozli z rogli v obliki paragrafov

»Ali si bral v časopisu, da so tisti na Ptujskem in v Prekmurju streljali srne v lovopustu?«

»Ne srne, ampak kozle...«

–Špula–

Živaloslovje

»Kako ločiš lisico od lisjaka?«

»Po repu. Lisica ga ima eno luknjo više.«

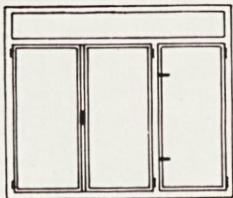
Bos

Sanje

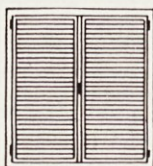
GRADITELJI POZOR!

nudimo vam
stavbno **kompletno**
pohištvo

OKNA,

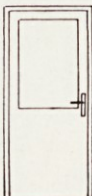
POLKNA,

VRATA:

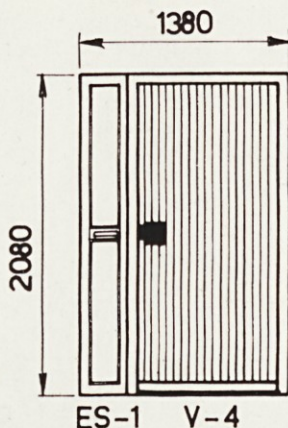

sobna,

vhodna,

in

garažna

PRODAJA NA

KREDIT!

zahtevajte
prospekte

inles
ribnica

industrija
stavbnega
pohištva

Telefon
maloprodaje
061-87-099

Vsem lovskim zvezam in lovskim družinam!

Skladno s sklepom upravnega odbora Lovske zveze Slovenije smo v lov. letu 1974/75 prešli na neposredno pošiljanje knjig naročnikom Zlatorogove knjižnice. O tem smo vse lovske zveze oz. lovske družine obvestili z okrožnico in v LOVCU.

V članskih seznamih lovskih družin, po katerih razpošiljamo glasilo LOVEC, je bilo v posebni rubriki potrebno vpisati za obe knjigi 105 din, za Slovenski lovski priročnik 50 din in za Srnjad 55 din.

Pri pošiljanju Priročnika smo dobili več urgenc, ker veliko naročnikov v seznamih ni označenih. Zato prosimo vse področne lovske zveze in družine, da pred izidom druge knjige letošnjega programa — Srnjad — ponovno pregledate sezname članov-naročnikov. Dodatna naročila po prednaročniški ceni 55 din bomo sprejemali do 15. marca 1975, knjiga pa bo predvidoma izšla aprila oz. maja. Lovske družine naj o dodatnih naročilih obveste tudi svojo področno lovsko zvezo, ker bo dokončni obračun za knjige, enako kakor za LOVCA, ob zaključku lovskega leta.

Informacije na sekretariatu Lovske zveze Slovenije daje Alojz Vidic, telefon (061) 21-245 ali 21-819.

Sekretariat LZS

Obveščam spoštovane stranke, da sprejemam v delo in popravilo vse vrste lovskega orožja in ga izdajam vsako soboto od 8—16. ure.

Milan Žepič, puškar, 63000 Celje, Tomšičev trg 16

Mesokombinat Perutnina

PTUJ

že 70 let uspešno sodeluje z lovci in gojitelji divjadi. Pod najugodnejšimi pogoji odkupujemo vse vrste divjačine.

Lovcem, njihovim družinam in ostalim potrošnikom nudimo meso mladih piščancev, izdelke iz perutninskega mesa, sveže meso vseh vrst, mesne izdelke, valilna in konzumna jajca, enodnevne piščance, močna krmila, kmalu pa bomo potrošnikom nudili tudi konzervirana jedila s perutninskim mesom.

Foto L. Briški – Pod Brano, Kamniške planine